

„Komoly kapcsolat van Istennel. Állandó ez a párbeszéd, amely gyakran a zenén keresztül történik.”
A barokk zene varázsa
▶ 4. oldal

„Az volt a kérdés, hogy egy nagyon is nehéz helyzetből, egy nehéz politikai örökségből hogyan lehet alapjaiból felépíteni az egyház szervezetét, megújítani intézményrendszerét és hitéletét.”
Az egyházi ingatlanrendezés húsz éve
▶ 5. oldal

„Ezeknek az embereknek élete a szolgálat. De mi sem áll távolabb tőlük, mint a pejoratív értelemben vett szolgálatteljesítés. Urak ők fejet, térdet hajtva, fekélyes sebet gyógyítva, cella mélyén vacogva.”
Lutheránus légkör
az első keresztény film- és könyvvásáron ▶ 9. oldal

Megosztó ige ▶ 2. oldal
Forrássá válni ▶ 3. oldal
Hol van Ábel, a testvéred? ▶ 4. oldal
Akik minden évben találkoznak ▶ 6. oldal
Tünődés a végekről ▶ 8. oldal
Melléklet: ÚTITÁRS – magyar evangéliumi lap

KOVÁCS ISTVÁN FELVÉTELE

Erős vár keleten

Százötven éves a kölcsei anyaegyházközség

▶ Ésszerű magyarázat nemigen van rá, miért tudtak – a környék egyszázötven évvel ezelőtti evangélikus gyülekezeteként – megmaradni... Először csak idénymunkára érkeztek Zemlén, Sáros és Abauj vármegyékből, Szepesből a helyi földesúr, Kölcsey György intézkedései nyomán. A pestisjárványt követő betelepítés 1764-től 1808-ig tartott, ám oly nehezen szakadtak el felvidéki kötéllekeiktől, hogy egy darabig még hazajártak feleségért. De Kölcseben is közösséget alkottak. Eleinte egy-egy háznál jöttek össze, hogy a tót nyelvű tanítást együtt hallgassák, mígnem 1808-ban elértek, hogy Nagykároly leányegyháza lehessenek. Székéren, lóháton jártak a háromnyelvű – magyar, német, szlovák – istentiszteletre, úrvacsorát venni az ötven kilométerre fekvő (ma Romániahoz tartozó) városba. Fordulatot Máday Károly szuperintendens 1861-es látogatása hozott, aki egyházlátogató körútja során önállóságra biztatta a kölcsei evangélikusokat. Így alakult meg 1862-ben az egyházközség, mely első lelkészének Mikler Sámuel választotta. A mintegy kétszáz hivatott közösség hamarosan templom- és parókia-építésbe kezdett: 1867 márciusában tették le Isten házána alapkövét, tíz évvel később tornyot építettek hozzá. A százötven éves Kölcsei Evangélikus Egyházközség múlt vasárnapi hálaadó istentiszteletén dr. Fabiny Tamás püspök idézte meg a helyi történelmet, méltatva a hitüket, hagyományukat híven megtartó elődök helytállását.

„Ez az ünnep mégsem az emberekről szól, hanem az Úristenről” – hangsúlyozta igehirdetésében az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője a kölcsei templom színpadán. Fabiny Tamás hozzátette: „A múlt arra a reménységre kötelez bennünket, amit Isten előkészít a számunkra: vagyis nemcsak múltunk, hanem jövőnk is van.”

Nem tudjuk pontosan, mit mondott 1861-ben a későbbi püspök, Máday Károly Kölcseben, de bizonyosan neki is a jövőbe vetett hitről kellett szólnia. E nélkül errefelé nem is lehet létezni...

A fogyatkozó falvak vidéke ez, ahol három község ad ki összesen 290 iskolást.

Mégis, a kis Túr ölelésében fekvő Kölcseben, ahol a reformátusokon kívül a görög és a római katolikusoknak is van templomuk és egyházközségük, 350-370 evangélikus gyakorolja a hitét. Sőt a róluk gondoskodó Melich Mihálynak a sórványban is akad dol-

ga bőven. Nemcsak a két közeli városban – Mátészalkán és Fehérgyarmaton – tart istentiszteletet, de a határ menti „legszeleső” faluban, Tiszabecsen is.

– Hogyan maradtak meg itt evangélikusnak? Az erős identitás a magyarázata mindennek – válaszolja Melich Mihály magától értetődően, hozzáfűzve, hogy a hagyomány megtartó erejének itt különösen nagy jelentősége van.

S mert nem feledik a múltat, a százötven éves jubileum alkalmából kézenfekvőnek tűnt újra felállítani azt az országzászlót, amelyet eredetileg 1934 pünkösdjén állítottak az evangélikus egyházközség, s amelynek valamikor a hatvanas években veszett nyoma...

A magyar nemzetnek hallatlan veszteségeket okozó trianoni szerződést követően 1928-ban, Szent István ünnepén állították fel az első, „Így volt, így lesz” feliratú, félfalócra engedett

címeres lobogót Budapesten a nemzeti gyász kifejezésére. Ezután számos településen emeltek országzászlót. Kölcse 1934-ben, a gyülekezet akkori lelkészének, Székelyi Endre Aurélnak a közbenjárására érkeztet meg a Címeres Országzászló Bizottságtól az a gyapjúzászló.

Az árboc Romániából jött – emlékezett a történelmi tényekre beszédében dr. Tilki Attila, a térség országgyűlési képviselője, aki a „szobakurucok és szalonrendenták” ténykedése helyett Kölcsey Ferenc országgyűlési követ munkásságát idézte meg.

Az egykori evangélikus iskola előtti téren felállított országzászló-emlékmű avatásán Fabiny Tamás így kezdte beszédét:

– Nagyon jókor és jó helyre került ez az országzászló. Jókor, mert emlékeztetünk kell a fiatalságot arra, milyen múltunk van. De emlékeztet az országzászló arra is, hogy ne csupán a múltba révedjünk, de tegyük meg mindent határon túl és innen azokért a testvéreinkért, akik bajban vannak, nyomorúságok közepette élnek. És jó helyre került ide, az evangélikus gyülekezet kertjébe...

A közadakozásból emelt országzászló talpzata egy vár fokára, bástyára emlékeztet – mutatott rá a püspök: „Az evangélikus közösség pedig így hangzik: Erős vár a mi Istenünk! Ami pedig a felette lengő nemzeti lobogót illeti, az nemzeti büszkeségre és gyászra egyformán emlékeztet bennünket.”

A szentelési liturgiában részt vett valamennyi helyi egyházközség papja – Halinda Gyula görög katolikus, Ruszki Gábor római katolikus, Gyöngyösi Szabolcs református lelkész –, továbbá Gödri Alpár; a romániai lutheránus egyház szatmárnémeti gyülekezetének lelkésze és a százötven éves Kölcsei Evangélikus Egyházközség nyugalmazott lelképásztora, Labossa László.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Jövönk az iskolapadban

■ RIBÁR JÁNOS

Sokféle jelzöt lehetne használni egyházi iskoláinkra, de álljon itt helyettük az alapvető igazság: az iskola a jövő záloga és reménysége. Egy adott település jövője, az egész ország jövője, a nemzet jövője áll iskoláin. Éppen ezért a politikai hatalom – a helyi és az országos – bölcsessége azon mérhető le, hogy mennyi anyagi és szellemi erőt fordít az iskolaügyre, kezdve az óvodától egészen a felsőoktatásig.

Mert az óvoda és az iskola falai között – egészen a legfelső szintig – az adott településnek és az egész országnak a jövőjét tapogathatjuk ki. Abból, hogy mit képvisel egy tantestület, hogyan fogadják azt a szülők, és mennyire fogékonyak a gyermekek az oktatásra és a nevelésre...

Egy nemzet, egy ország, egy település vezetőinek bölcsessége, jövőt akarása fejeződik ki abban, miként bálnak az oktatási intézményekkel, mennyire teszik lehetővé, hogy ne filléres gondok – beázó tetők, pergő vakolat, elavult fűtésrendszer, rossz nyílászárók, dölni akaró kémények, nyikorgó székek és hasonlók – nyomasszák az intézmény vezetését, hanem adassanak meg minden tekintetben a kielégítő körülmények, anyagi és szellemi értelemben egyaránt. Mert nem mindegy, milyen szárba szökken a mag, és milyen gyümölcsöt terem.

Az iskola nemcsak a jövő záloga, hanem a jövő reménysége is.

Nagyon fontos az anyagi biztonság és a kielégítő technikai környezet, de nem feledkezhetünk meg a szellemi-ekről sem, amelyeknek prioritást kell adnunk, éppen a nemzet jövője miatt.

A pedagógustársadalom tagjai a régi idők aranyosíhoz hasonlítanak, akik szívós erőfeszítéssel valódi értékek, kincsek után kutakodtak. Itt most természetesen a nemzet, az ország, a település gazdagításáról van szó, ezért valódi közérdek a pedagógusok számára is elfogadható életkörülményeket teremteni. Hogy kedvük, erejük, lelkesedésük legyen helytállni a katedrán, és hogy betölthessék hivatásukat Isten akarata szerint.

Nincs kétségem afelől, hogy a szaktanárok mindent megtesznek a tudományukban fellelhető információátadásáért, ugyanakkor áldássá válik, ha ezt a fáradozást a Szentírás ismerete koronázza és szenteli meg. Mert „a nevelés egyidős az emberiséggel”, és már az idők kezdetén Isten iktatta be az embervilág valóságába az oktatást, nevelést. Ennek a legklasszikusabb – és ezért a legfontosabb – forrása a Szentírás, amelynek lapjain nem pusztán emberi bölcsesség korhoz kötött megnyilvánulásai olvashatók, hanem a szent Isten örökéletű kijelentései.

Amikor tehát iskoláról, tanulásról, nevelésről van szó, akkor az emberi élet teljességéről van szó. Mózes nem is egy helyen – Isten utasítására – azért beszél a törvény tanulásáról, mert „azok

cselekvése” biztosítja az életet. „Most pedig, Izráel, hallgass azokra a rendelkezésekre és döntésekre, amelyekre tanítalak benneteket, és cselekedjétek azok szerint, hogy élhessetek...” (5Móz 4,1)

Ugyanitt így folytatódik a kinyilatkoztatás: „Ismeresd meg azokat fiaiddal és unokáiddal is.” (4,9c). Az örök érvényű Tízparancsolat után az Úr Jézus tovább finomítja a tanulnivalókat, amikor az emberi életet még inkább élhetővé tevő fogalmakat vezet be és helyez a szívünkre. Olyanok hangoznak el részéről, mint irgalmas-

„Amikor tehát iskoláról, tanulásról, nevelésről van szó, akkor az emberi élet teljességéről van szó.

ság, szelídség, alázat és mindennek következménye, a békesség (Mt 9,13; Mt 11,29). Jézus nyomában fogalmazzuk meg Pál apostol a Szentlélektől kapott híres tételét a lélek gyümölcseiről, mert ez a gyümölcs teszi zamatossá az ember mindennapi életét: „A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szíveség, jószág, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.” (Gal 5,22)

Az értelmünket célba vevő tudomány mellett, íme, a lelkünket (és ezáltal emberi életünk teljességét) célba vevő szent tudomány is ott kell lennie az iskola falai között. Pál apostol azt a lelki helyzetet is leírja, amelyből hiányoznak ezek a lelki értékek, és olyan életromboló fogalmak kerülnek előtérbe, mint a házasságtörés, tisztátalanság, viszálykodás, civakodás, féltékenység, széthúzás, irigység stb. (bővebben: Gal 5,18 kk.).

Olyan iskola tehát a jövő záloga és reménysége, amelyben az értelmet gazdagító tudást és a lelket minőségi életre képesítő tevé bibliai lelkesítést adnak tovább megfelelő körülmények és feltételek között. Ennek megvalósítása eredményezi a személyiség pozitív fejlődését, ahogy azt a Példabeszédek könyvében olvassuk a pozitív személyiségről: „Adj a bölcsnek, és még bölcsőbb lesz, tanítsd az igazat, és ő gyarapítja tudását!” (Péld 9,9)

Ők a nemzet, az ország, a település és az egyház ama „élő kövei”, akikről Péter apostol beszélt első számú levelének 2. fejezetében: „Ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá” (2,5), azaz hazává, nemzeté, egyházzá, családdá.

S hálaadással mondhatjuk, hogy ehhez az építkezéshez Jézus Krisztus személyében megvan a szükséges alapkö. Hozzá kell igazodni, és rendeződnek a dolgaink létezésünk minden szférájában. Ez az iskola a jövő záloga és reménysége, és adja meg a kegyelem Istene, hogy mindannyian jó tanítványok lehessünk!

A szerző evangélikus lelkész, a Nyugat-békési Egyházmegye nyugalmazott esperese

Oratio œcumenica

Örök és változatlan Isten, mennyei Atyánk! Gyermeked közösségében könyörgünk mindnyájunkért, taníts bennünket egymásért imádkozni. Kérünk, térítsd magadhoz azokat, akik az önzés és saját jólétük útjait járják. Add, hogy egyházad népeként mindig úgy fogadjuk reménytelen üzeneteket, mintha először hallanánk, hogy te minden embert üdvözíteni szeretnél.

Nem szólhatna a szívünkben őszinte hálaének, ha te nem kormányoznád az egész világot. Adj ezért mindannyiunknak megújulást Jézus Krisztusban, az egész világ megváltójában.

Adj bátorítást a holnapra. Segíts, hogy megújulva tudjunk helyállni munkában, tanulásban, újrakezdésben, betegségben és gyászban. Légy a munkájukat becsületesen és szorgalmasan végzők mellett. Adj kitaratást azoknak az állás nélküli embereknek, akik nem élvezhetik a jó munka gyümölcsét, és küzdeniük kell a mindennapi megélhetésért.

Kérünk, segítsd a tanulókat is, akik számadásra, vizsgákra készülnek; azokat, akik már az idej tanév végéhez érkeztek, indítsd hálaadásra a kapott erőért és sokféle ajándékodért. Kérünk, Urunk, mindazokért, akik az elkövetkezendő időszakban lelkük békéjét a testi pihenéssel ápolják. Óvd meg őket a töled eltávolító kísértésektől akkor is, amikor pihennek, ne hagyj, hogy ez az idő a veled való kapcsolat lazítása legyen.

Imádkozunk azokért is, akik saját magukat tették istenükké, vagy más függőségbe kerültek. Támogasd szeretettel a szenvedélyektől szabadulni vágyókat, hiszen nálad mindig van új lehetőség, van menekülés az embert fogságban tartó bálványoktól. Légy a betegekkel és a gyengékkel, akik kiszolgáltatottá váltak, és nagy szükségük van arra a megerősítésre, hogy a te kegyelmed gyógyító erejű.

Urunk, kérünk, add meg az enyhülést azoknak, akiket szeretünk elvesztésekor a hiányérzet és a gyász fájdalma gyötör. Légy mellettünk minden megpróbáltatásban, segíts elfogadni a jó mellett a rosszat is.

Atya, Fiú, Szentlélek Isten! Cselekedj velünk akaratod szerint, és tarts meg gyermekeid hívó közösségében. Ámen.

Az *Evangelikus Élet* 2005–2011. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

SEMPER REFORMANDA

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 2. VASÁRNAP – JN 7,40–53

Megosztó ige

A mai evangélium János evangélista beszámolóját tartalmazza Jézus kinyilatkoztatásigényű kijelentésének visszhangjáról. A helyszín Jeruzsálem, a templom udvara. A nyolc napon át tartó lombsátorünnepre nagy sokaság gyűlt össze. Jézus a hét második felében jelenik meg, és naponta tanít. Az utolsó napon mindenki megdöbbenésére így kiált fel: „Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbenem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!” Az evangélista hozzáteszi: „Ezt pedig a Lélekről mondta, akit a benne hívők fognak kapni, mert még nem adatott a Lélek, mivel Jézus még nem dicsőült meg.”

Ez az előzménye a kijelölt textusnak. János ezután számol be arról, hogy „a sokaságból azok, akik hallották ezt az igét, ezt mondták: »Valóban ez a próféta.« Mások így szóltak: »A Krisztus ez.« Többen pedig ezt mondták rá: »Csak nem Galileából jön el a Krisztus?«”

A hallgatóságot megosztó ige a Szentlélek ígérete volt. Bár nem tartozik a ma felolvasott szakaszhoz, nem tekinthetünk el tőle. Nem érhetjük be azzal, hogy rosszállóan csóváljuk a fejünket azt hallva, ami Jézus kijelentése nyomán a templomudvarban történik. Nem az a dolgunk, hogy az akkori hallgatóság reakcióján megbotránkozzunk. Csúpan a magunk reakciójáról kell ma számot adnunk. Mit gondolunk és mit mondunk, amikor Jézusnak ezt a kijelentését halljuk: „Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbenem, ahogy az Írás

mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!”

A helyzetünk kedvezőbbnek tűnik az egykori hallgatóknál, hiszen mi már hallottunk a Szentlélekről. Hallottunk róla három hete is, amikor pünkösödöt ünnepeltük. És elmondjuk minden vasárnap az *Apostoli hitvallásban*: „Hiszek Szentlélekben...” Talán még idézni is tudjuk a *Kis kátéból* Luther ehhez fűzött magyarázatát: „Hiszem, hogy saját eszemmel és erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem Őhöz eljutni, hanem a Szentlélek hívott el engem az evangélium által, Ő világosított meg ajándékaival, Ő szentelt meg és tartott meg az igaz hitben, ahogyan a földön élő egész egyházat is elhívja, gyűjti, megvilágosítja, megszenteli, és Jézus Krisztusnál megtartja az egy igaz hitben. Ebben az egyházban nekem és minden hívőnek naponként minden bűnt bőséggel megbocsát, az ítélet napján engem és minden holtat feltámaszt, és nekem minden Krisztusban hívővel együtt örök életet ad. Ez így igaz!”

Mi tehát hallottunk már a Szentlélekről, mégis előfordulhat, hogy ez az előnyünk hátránnyá lesz a jeruzsálemi templomudvar sokaságával szemben. Nekik nem volt elképzelésük a Szentlélek ajándékában való részesülés módjáról. És ez előny az ő javukra. Mert a Szentlélekről hallva nekünk óhatatlanul eszünkbe jut a jól ismert pünkösdi történet: a Szentlélek – tüzes lángnyelvek alakját öltve – felülről száll le, és így tölti be az apostolokat.

És nem tudjuk függetleníteni magunkat azoktól a történetektől sem,

amelyeket *Az apostolok cselekedeteiről írt könyvben* olvasunk, amelyekben az apostolok kézzel írt levele nyomán töltötte be a Szentlélek a frissen megkereszteltet. Talán eszünkbe jut a konfirmáció alkalmá is, amikor a lelkész a konfirmandusok fölé kiterjesztett kézzel könyörgött, hogy a Szentlélek töltse be és erősítse meg őket a hitben. Talán emlékeztetünkbe villannak egy lelkesítő istentisztelet képei is, amikor a püspök a felszentelendő lelkész fejére tette mindkét kezét.

Mindez számunkra azt sugallja, hogy a Szentlélek kívülről jön, és érkezése külső tényezők – pünkösdi szélzugás vagy apostoli kézrátétel – függvénye. Ha túlságosan ragaszkodunk ehhez a gondolkodáshoz, akkor Jézus kinyilatkoztatásigényű felkiáltása bennünket még könnyebben megbotránkoztat, mint a kortársait.

„Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbenem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!” Jézus kijelentésében nincs szó semmilyen külső tényezőről. Viszont szó van szomjúságról, amely belülről fakad. És szó van hitről, amely a szív belső bizalma. És végül szó van az „élő víz folyamairól”, amint azok a Jézus által megelégtetett szomjazó ember belsejéből törnek elő.

Jézus ezzel a képpel azt fejezi ki, hogy a Szentlélek nem külső feltételek teljesülése esetén és nem is a külvilágra nyíló ajtón át lép be az ember életébe, hanem egy belső szomjúság nyomán, a Jézus iránt megnyilvánuló szívbeli belső bizalomra adott isteni válaszként, az ember belső világára nyí-

A VASÁRNAP IGÉJE

ló ajtón át tör be, és mintegy belső forrásból fakadva ömlik, hogy belülről kifelé töltse be az embert, és áradjon túl rajta a külső környezet felé.

„Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbenem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!” Hogy mennyire megosztó ige ez, arra akkor döbbenünk rá, ha azt a kérdést tesszük fel, hogy miről ismerhető fel a Szentlélek jelenléte az ember életében. Nem könnyű elfogadni Jézus választát, hogy ami az ember belsejéből kifelé árad, az mutatja meg, ki lakik benne: Isten Lelke vagy a gonoszság lelke. Mert amennyire igaz, hogy nem az szennyezi be az embert, ami a száján bemeleg, hanem ami a szájából kijön (Mt 15,11), annyira igaz az is, hogy az ember megszentelődését is mindenekelőtt az jelzi, ami a száján kijön.

Jézus száján – aki telve volt Szentlélekkel, és maga volt az élet forrása – soha nem jött ki átok vagy gyűlöletbeszéd. Ő áldotta azokat is, és imádkozott kínzókat és gyilkosokat. Ez jellemzi azokat is, akiknek ő oltja a szomját. Ők azok, és csak ők, akik Jézus mértéke szerint keresztények és apostolok. A világ, a társadalom mértéke szerint egészen más ismertetőjegyei vannak a kereszténységnek és az apostolságnak. És gyakran az egyház is más mértéket követ. De Jézus csak a maga mértékét ismeri, és a magukat kereszténynek vallókat is aszerint fogja egykor bal, illetve jobb oldalára állítani. Mert ebben az értelemben is megosztó ige ez.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Óvoda és iskola megáldása

► **Aktuális a téma: mint lapunk is megírta, egyházunk mostanában több oktatási intézményt is átvett. Új óvodák, iskolák indulnak. Közben mindig ott a kérdés szívünk mélyén: azzal, hogy megtörténik a táblacsere, vajon evangélikus lesz-e az intézmény, s ha igen, mitől? A nem könnyű kérdésre úgy lehet jól (vagy legalábbis részben) válaszolni, ha figyelünk az indulásra, a működésre és a célra. Amikor a *Liturgikus könyv* második kötetét lapozgatjuk, a kezdetekhez kapunk segítséget: az első, ünnepélyes alkalomhoz, az útnak induláshoz és az ahhoz való áldáshoz. (Az első kötetben találhatunk több olyan liturgiát, amely a működés idejére szól: évnívító, évszóró, iskolai áhítat, istentisztelet – de jelen sorozatunk a második kötetet hivatott bemutatni.)**

Az új egyházi óvoda vagy iskola megáldását az egyházkerület püspöke vagy megbízottja végzi. Az ünnepség templomi istentisztelettel kezdődik, majd a résztvevők az új létesítmény elé vonulnak, és itt kerül sor a kapunyitásra és az új intézmény birtokba vételére.

A megáldás tehát a megszokott istentiszteleti formában kezdődik. Ha különleges ünnep is, be kell tagolódnia az egyház liturgikus életébe, mutatva ezzel is az „egy szükséges dolgot”, hogy Istennel találkozzunk hallható és látható igéjében: a hirdett igében és a szentségben, vele beszélgetésbe elegyedünk, s a vele való kapcsolat valóságá tege a megváltás személyre szóló ajándékát.

Az istentisztelet minden egyes elemét itt nem emeljük ki, csupán azokat a pontokat, ahol karakteresen jelenik meg a gyermekek személye, az egyház

értük viselt felelőssége és ennek a szolgálatnak bibliai-teológiai alapja.

A *Kyrie* a gyermekek biblikus pozícióját rajzolja elénk Krisztus velük való kapcsolata nyomán: „Úr Jézus Krisztus, aki magad köré gyűjtöd a gyermekeket, Uram, irgalmazz! Úr Jézus Krisztus, aki örömmel fogadod a gyermekeket dicséretét, Krisztus, kegyelmezz! Úr Jézus Krisztus, aki a gyermekeket országod örökösének mondtad, Uram, irgalmazz!”

Az evangélium a gyermekek és Jézus találkozásáról írja le úgy, hogy számunkra az egykori találkozás következményei is érthetővé válnak: „Jézus odahívott egy kisgyermeket, közéjük állította, és ezt mondta: »Bizony, mondom néktek, ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába. Aki tehát megalázza magát, mint ez a

kisgyermek, az a nagyobb a mennyek országában. És aki befogad egy ilyen kisgyermeket az én nevében, az engem fogad be. (...) Vigyázzatok, hogy egyet se vessetek meg e kicsinyek közül, mert mondom nektek, hogy angyalaik mindenkor látják a mennyben az én mennyei Atyám arcát.«” (Mt 18,2–5.10)

Az óvoda/iskola megáldását bevezető imádság az igazi értékekért könyörög, amelyek a Szentlélek irányításával és munkája nyomán szülehetnek meg: „Szentelked vezesse az itt tanítókat, hogy igaz tudományra, jó erkölcsre, benned való hitre tanítsák a rájuk bízottakat, és mindenkor szeretetben viseljék gondjukat; a tanulókat pedig áldd meg szorgalommal, és add, hogy gyermekeidhez méltó közösség épüljön közöttük szeretetben.” Óvoda esetében az áldás előtti imádság így hangzik: „Pásztori szeretettel vezess az óvónókat, hogy szeretettel és hűséggel viseljék gondját a rájuk bízottaknak; a kisgyermek pedig testben és lélekben gyarapodjon szülei öröme és a te neved dicsőségére, egyszülött Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért, aki veled és a Szentlélekkel Isten, él és uralkodik mindörökkön-örökké.”

Kiemelendő az általános könyörgő imádság sajátos lelkületével. A kulcsátadás, a megáldás ismert, már bemutatott rendje és szövege helyett hadd álljon itt ennek a Lélek-hívó imádságnak a tömörített szövege.

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

„Mindenható, örök Isten! Hálát adunk, hogy megerősítetd hitünket, megvigasztalod szívünket, és minden képzeletet meghaladó módon teljesítetd kéréseinket. Jöjj, Szentlélek Isten! Tölts be erőddel és újíts meg minket, amikor ezért az új iskoláért/óvodáért hálát adunk! Jöjj, életnek Lelke, tölts be mindnyájunkat! Jöjj, Szentlélek Isten! Szenteld meg elménket és értelmünket, és vezess el minket minden igazságra! Jöjj, bölcsességnek Lelke, tölts be mindnyájunkat! Jöjj, Szentlélek Isten! Teremts köztünk egyetértést, és erősítsd meg a szeretet kötelékét, hogy Istennek tetsző legyen minden szó, mely új iskolánkban/óvodánkban elhangzik. Jöjj, egység és szeretet Lelke, tölts be mindnyájunkat!

Jöjj, Szentlélek Isten! Töltsd be derűddel ezt az iskolát/óvodát, tedd benne örömtelivé a munkát és a tanulást. Jöjj, öröme Lelke, tölts be mindnyájunkat! Urunk és Istenünk! Áraszd ki Lelkedet, hogy készse tegyen az engedelmességre, megtartsa a hűségben, és bátorságot adjon hitünk megvallására az Úr Jézus Krisztus által, aki veled és a Szentlélekkel Isten, él és uralkodik mindörökkön-örökké.”

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

„Ezért őszintén figyelmeztetem azt, aki ezt az új, javított Bibliát akár magának, akár egy könyvtárnak akarja beszerezni, ügyeljen, hol veszi meg és miféle, és válassza azt a kiadást, melyet a mieink javítottak ki, és itt jelenik meg! Mert nem remélem, hogy az életben még egyszer át tudnám nézni a Bibliát. S ha élnék is még addig,

már túlon túl gyenge vagyok ehhez a feladathoz. Azt is kérem, hogy ki-ki vegye tekintetbe: valószínűleg nem mindenki veszi olyan komolyan a Bibliát, mint mi itt, Wittenbergben, akiknek elsőként adatott meg a kegyelem, hogy Isten igazját ismét hamisítatlanul és tisztán hozzuk napvilágra. Reméljük, hogy utódaink a későbbi ki-

adásokban ugyanilyen lelkiismeretesen járnak el, hogy munkánk maku-latlan és csorbítatlan maradjon. Mi is ilyen hiven és gazdagon tártuk föl és adtuk át minden kereszténynek, kapzsiság, haszonlesés és nyerészkedés nélkül (ezzel Krisztusban dicsekedhünk). És hogy előzben mit izzadtunk, szorgoskodtunk és kísérleteztünk,

azt nem ismeri más, mint akitől ezeket az adományokat kaptuk, és aki velünk, méltatlan, nyomorult, szegény eszközökkel ezt a művet létrehozta. Egyedül övé legyen a dicsőség, dicséret és hála mindörökké, ámen!”

► *Luther Márton*: Előszók az ószövetségi Szentírás könyveihöz (Csepregi Zoltán fordítása)

► **Meghívással töltötték be a kora tavasszal megüresedett lelkészi státust a szarvas-újtemplomi hívek: Kollár Zsoltot június 9-én iktatta be Ribár János, a Nyugat-békési Egyházmegye leköszönő esperese. Igehirdetéssel Gáncs Péter püspök szolgált.**

Igehirdetési alapigéül a déli kerület lelkészi vezetője a közel kétezer fő templom bejárata fölött is olvasható textust választotta: „Az Isten Lélek, és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.” (Jn 4,24)

Az idézett mondat Jézus szájából hangzott el Jákób kútjánál, amikor a samáriai asszonnyal beszélgetett. Kollár Zsolt a március végi bemutatkozó evangélicizációs sorozatban is ezt a történetet vette alapul, így az újtemplomi hívekhez különösen is közel állhatott ez a szombat délutáni igehirdetési alapige.

Jó lenne – fogalmazott a püspök prédikációjában –, ha mi is felismerjük: a forrásnál vagyunk. Ha olyanok lennénk, mint a samáriai asszony, akinek a szívében a befogadott jézusi evangélium forrássá vált, és végül ő maga is felrissított másokat.

A beiktatott lelkész igehirdetésének alapigéjét (2Kor 6,1) a bibliaol-

Forrássá válni

Lelkészt iktatott Szarvas újtemplomi gyülekezete

vasó Útmutatóból választotta. Felhívta a figyelmet a két szarvasi evangélikus közösség, valamint a testvérelkezetekkel való együtt munkálkodás fontosságára. „Minden embert

kodjunk együtt Jézussal és Jézusért. De azt se felejtjük – folytatta –, hogy szükségünk van arra, hogy olykor Isten intsen bennünket. Szeretete és kegyelme ugyanakkor végtele-

erre hívok, aki szereti a szepet és a jót – mondta az új lelkész. – Munkál-

nül nagy, és sosem feledkezik el az ő népéről. Kegyelmeinek jele az is,

hogy a szarvas-újtemplomi gyülekezet is létezik még. Jézus Krisztusban elkészítette a megtérés útját, amelyre másokat is hívunk kell. Jó lenne, ha annak idején kéz a kézben érkezhettünk meg az örök mennyei hazába” – zárta beköszöntő igehirdetését Kollár Zsolt.

Az istentisztelet ünnepi közgyűléssel folytatódott. A köszöntések sorát az egyházkerületi felügyelő kezdte, majd egyházmegyei képviselők, illetve a helyi református és evangélikus lelkészek mondták el áldáskívánásukat. Az ünnepi alkalmat a gyülekezet óvodásai és tagjai többször színesítették énekszolgálattal.

Kollár Zsolt 2000-ben kezdte meg szolgálatát gyülekezeti munkatársként Nyáregyházán. Ordinációja után, 2003-ban lett a Nógrád megyei Kétybodony evangélikusainak lelkésze. Egy évvel később ezzel párhuzamosan megbízták a Nógrádi Evangélikus Egyházközségben végzendő helyettesítő szolgálattal is. 2005-ben, miután lelkészvizsgát tett, a nógrádi gyülekezet meghívta őt lelképásztorál, és immár onnan látta el helyettesítő szolgálatként a kétbodonyi gyülekezet pásztorlását. Felesége, Cecília némettanár, András nevű kisfiuk szeptemberben kezd meg az iskolát.

■ BODAZS

Evangelikus fesztivál Budavárban

A Bécsi kapu tér macskaköveit lutheránus (és más felekezeti) lábak sokasága koptatta június 10-én, a budavári evangélikusok nagyszabású tanévzáró napján. Az „Éljetek szeretetben!” mottóval megrendezett fesztivál egész nap programokkal várt főnlötteket és gyermekeket egyaránt. Mindenki „hozta a formáját”: Balicza Iván igét hirdetett, Cserryik Szende mesét mondott, Jásdi István bort kóstoltatott. Mindemellett kézművesek, fotókiállítás, komoly- és könnyűzenei koncertek szerepeltek a kínálatban.

■ BALÁCS DÓRA felvétele

Hálózatba kapcsolódva

Interjú Fabiny Tamással, az Északi Egyházkerület püspökével

► **Nem túlzás: szinte nincs olyan hét, hogy valaki ne vetné szemünkre a múlt év pünkösdjén – Itz és János püspök nyugállományba vonulásával – „felfüggesztett” Égtájoló rovat folytatásának elmaradását. Nos, Szentháromság ünnepével újraindítottuk rovatunkat! Azzal a különbséggel, hogy egyházkerületeink lelkészi vezetőitől nem jegyzeteket várunk, hanem válaszokat – olvasóink kérdéseire. Az „első körben” azonban még mi kérdezzük püspökeinket... – A szerk.**

– 2012 egyházunkban a tisztújítás éve. Az Északi Egyházkerületben öt egyházmegyei elnökség iktatása már megtörtént, a hatodikban pedig folyamatban van a választás. Ennek kapcsán minnek látja aktualitását püspök úr?

– Fontosnak érzem, hogy az egyházmegyek megerősödjének, hogy az elnökségek, amit lehet, a maguk hatáskörében el tudjanak végezni. Több kezdeményezésre, a döntések alaposabb előkészítésére és a felelősségvállalásra buzdítottam őket. Ez idáig túl sokszor történt meg, hogy egyházmegyei ügyek kerültek az egyházkerület elé. A cél az, hogy indokolatlanul ne kerüljön több ügy magasabb egyházszervezeti szintre, vagyis hogy a szubsidiaritás elvét komolyan véve a gyülekezeti, egyházmegyei, egyházkerületi ügyek a maguk szintjén legyenek megoldva.

Másrészről fontos, hogy tudatosan keressük a jelölteket a különböző tisztségekre: bizottságok, országos testületek, zsinat, országos presbitérium, kerületi közgyűlés. Úgy látom, hogy nagyon meg kell erősödni. A megfelelő, kompetens embereknek a felbukkanása most, a tisztújítások idején különösen aktuális. A megnövekedett feladatok miatt a szakmaiság még indokoltabb, hogy a testületek hatékonyan tudjanak működni.

Az egyházkerületi küldöttek semmiféleképpen sem „kerületi lobbisták”, rivalizálásnak pedig végképp nincs helye, azonban tény és való, hogy ők jobban ismerhetik a kerüle-

tük ügyeit, érdekeit és a döntéseket előrevivő információit.

A szakmaiságon túl törekedni kellene arra, hogy a megválasztott tisztségviselők között több nő és fiatal legyen. Egy az egyben ugyan nem venném át azt a kvótarendszert, amelyet a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) a maga testületeiben érvényesít, de azt látnunk kell, hogy testületeinkben többségében férfiak foglalnak helyet, és nagyon kevés a fiatal.

Amint már több fórumon is elmondtam, kétarcú egyházkerületünk van: egyrészt a Budapest környéki, többségében jómódú és rendezett gazdasági háttérű gyülekezetek, másrészt – bár tudni kell, hogy Budapesten is sok szegény és gyökértelen ember él – a keleti, északkeleti országgrészben a szegény, szociálisan hátrányos helyzetű, munkanélkülséggel különösen is sújtott régió. A különbségek csökkentését – a magunk eszközeivel – mindenképpen szem előtt tartjuk, és igyekszünk a lezszakadást a lehetőségeinkhez mérten enyhíteni. A nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégium indítását többek között ez is katalizálta.

– *Hogyan tekint püspök úr – ha lehet mondani, a munkaév vége felé – a nyári időszakra?*

– Várom a Szélerősítést, amely, hála Istennek, az elmúlt években már több nemzedéket – szinte minden korosztályt – megmozgató eseménnyé vált. Magam is részt veszek rajta a családommal. A szolgálat és a velük töltött idő mellett keresem a spontán találkozásokat és beszélgetéseket lehetőségét is.

Már most készülünk az augusztusi végi munkaévkezdő egyházkerületi lelkész találkozóira is, amely idén – a tavalyi országos, bonyhádi találkozó után – ismét kerületi szinten szerveződik, a Borsod megyei Mályiban. A programról annyit elmondhatok, hogy a 2011 adventjében megjelent, *Máté 118* címet viselő kötet alapján szeretnénk igehirdetéseinkről együtt gondolkodni és épülni, külső szakemberek bevonásával. Mindezt úgy, hogy a három nap rekreációs és közösségi jellege is megmaradjon.

Várom a népszámlálási adatokat, amelyekből majd láthatjuk – a 2001-es adatokkal összemérve –, hogy hol vesztettünk sokat, illetve hol növekedett esetleg az evangélikusság. Ennek ismeretében gondolhatjuk át a lelkészi kihelyezéseket, de a megerősítést vagy adott esetben a szűkítést is fel kell vállalni erőink átcsoportosítása jegyében.

– *Az egyházkerületet érintő feladatokon kívül milyen más jellegű kihívások várnak egy magyarországi evangélikus püspökre?*

– Jónak tartom azt a rendszert, amely pár éve alakult ki, tudniillik hogy minden püspöknek vannak országos feladatai is. Személy szerint a médiáért, a diakóniáért és a külügyekért felelek. Ezeket az egyházkerületi határokon átvivő feladatokat csak az országos irodával való szoros együttműködésben lehet jól ellátni, így ezen a területen is összefogásra van szükség. Saját médiás tapasztalataim segítenek abban, hogy a sajtóval jó kapcsolatot tudjak ápolni. Egyházkerületi tervek vannak egy integratív sajtómunkára, annak érdekében, hogy ne legyen olyannyira szétaprózott, hanem szervezettebben és tudatosabban együttműködő munkák kooperációjában végeztesse ezeket a feladatokat.

A diakónia felügyelete – amelyet nagyon megszerettem – viszonylag új terület volt számomra, bár fiatalként sok önkéntes munkában volt részem. Az egyház hitelességéhez a diakóniai munka rendkívüli módon hozzátartozik. A külső társadalmi kapcsolatok révén is, mert sokan azt látják, hogyan jelenünk meg a betegek, szegények, elesettek, nyomorgók között. Lényeges, hogy mindez ne csak akciószerűen történjen, hanem erősödjön meg a gyülekezeti diakónia felelőssége, hogy ne egy intézménynek legyen gyülekezete, hanem inkább a gyülekezetnek legyen diakóniája.

A most nyáron induló „Luther market” szép példa ennek megvalósítására: az evangélikus gazdák által megtermelt terményeket intézményeink és híveink vásárolják meg. Így juthatott el a napokban a püspö-

ki hivatal munkatársaihoz is a görög-szállási újhagyma, káposzta és karalábé. Célunk, hogy idővel mindez önálló munkaággá nője ki magát a diakónián belül.

Kis egyházunk számára életfontosságú, hogy legyenek külkapcsolatai a hitélet, az információáramlás és az egymástól tanulás szempontjából. Ugyanakkor az a meglátásom, hogy a nagy egyházaknak is fontos, hogy hallják – adott esetben – a konzervatívabb kis egyházak véleményét teológiai vagy éppen szociális kérdésekben. Az LVSZ erre jó keretet nyújt. Épp most – június 12. és 22. között – esedékes a világszövetség éves tanácsulése a kolumbiai Bogotában. A két nagygyűlés közötti fontos döntéshozatalok mellett a család megerősítése mint központi téma is napirendre kerül.

Annak érdekében, hogy ezeken a tárgyalásokon alelnökként hitelesen tudjam képviselni a régió véleményét, fontos az itteni egyházak meglátogatása – ezért voltam többször az elmúlt időben a Baltikumban és a környező országokban is.

Bogotában két külön részkonferenciát is rá szervezték a tanácskozással – ezért is ilyen hosszú. Az egyik a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójával kapcsolatos programokat előkészítő nemzetközi bizottságnak az ülése. E testület 2011 novemberében alakult meg Budapesten – megtisztelő, hogy mi, magyarok is képviselve lehetünk. Megragadva a lehetőséget a Luther-rajzfilm ügyét szeretném képviselni – mely szívügyem –, és igyekszem piacképessé tenni, hogy eljusson sokakhoz külföldön is. A másik egy hermeneutikai konferencia. Az LVSZ elhatározta ugyanis, hogy 2017-re készülve a bibliaértelmezés megújítását központi témájává teszi, hogy ezzel is serkente a bibliaolvasást.

– *A tavaszi közgyűlésen elhangzott püspöki beszámolójában hangsúlyozta, hogy a leterheltséget és a szer-teágazó feladatok sorát jól mutatja az igei szolgálatok és a bizottságokban töltött idő aránya.*

– Igen. Számos gyűlésen kell hivatalból vagy elnökként részt vennem.

ÉGTÁJOLÓ

Az elmúlt hónapokban leggyakrabban a stratégiai munkabizottság tartott üléseket. Vezetőjeként abba az irányba terelem a munkát, hogy az úgynevezett *Stratégia 2.0* a közeljövőben nyilvánosságra kerüljön, és pontjai kellő súlyt kapjanak a gyülekezetek életében: önkéntesség, hivatásigazgató, hálózatosság, fenntarthatóság, hivatászerűség.

Ezek közül most a hálózatosságra mondom egy példát. Az egyre nagyobb számú egyházi iskolák esetében például azzal a problémával kell szembesülnünk, hogy nincsenek kellőképpen látóterünkben az evangélikus tanárok. Ennek orvoslására szükséges, hogy őket már a tanárképzés idején számon tartsuk. Honnan tudhatunk róluk? Az egyetemi lelkésztől. Ő miként értesülhet arról, hogy az adott felsőoktatási intézményben tanulnak-e evangélikus diákok, potenciális tanárjelöltek? A gyülekezeti lelkész vagy éppen a küldő gimnázium segítségével.

Hálózatosan össze kell tehát kapcsolódnunk a munkágnak, úgy, hogy ki-ki a másik szempontjaira is figyel. Ezt a hálózatosságot szinte minden munkaágban modellezni lehet. Ahhoz elég kicsi és családias egyház vagyunk, hogy egymást számon tartsuk.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

► Az evangélikus, a katolikus és a református egyházvezetők közös nyilatkozatot adtak ki a nyugalmazott országos főrabbit ért június 5-ei inzultus kapcsán. Az alábbiakban ezt közöljük.

A történelmi egyházak közleménye a dr. Schweitzer Józsefet ért támadás kapcsán

Megütközéssel értesültünk arról, hogy a köztisztviselői állású dr. Schweitzer József nyugalmazott főrabbit, testvérünket Budapesten, a nyílt utcán zaklatták és megalázták vallása miatt. A gyáva támadást a leghatározottabban elítéljük, egyben kifejezzük együttérzésünket és szolidaritásunkat világhírű honfitársunkkal és az egész zsidó közösséggel.

Budapest, 2012. június 5.

Erdő Péter bíboros, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke
Bölcskei Gusztáv püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkesi elnöke

Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke

Horogkeresztes palackokat dobtak a csepeli baptista imaház udvarába

A csepeli baptista imaház udvarára ismeretlen tettesek palackokat dobáltak. Az első feltételezések szerint Molotov-koktélok voltak, csak nem robbantak fel. A helyszíni szemle során kiderült, hogy több palackra horogkeresztet és más náci jelképeket ragasztottak. Öt palackot találtak az imaház udvarán június 6-án kora este. Az egyik feltehetően savas folyadékot tartalmazott – tájékoztatta a Budapesti Rendőr-főkapitányság sajtóügyelete a Magyar Távirati Irodát, hangsúlyozva: sem személyi sérülés, sem anyagi kár nem történt.

„A Magyarországi Baptista Egyház Elnöksége megdöbbenve és szomorúsággal vette tudomásul a gyülekezetünket ért támadást. Kiállunk a Csepeli Baptista Gyülekezet mellett, és imádkozunk országunk békességéért, az elkövetőkért, hogy belátva tetteik gonoszságát bünbánatra juthassanak. Kérünk minden Magyarországon élő embert, hogy egymás tiszteletére és szeretetére törekedjünk. Mi, baptisták minden erőnkkel ezt munkáljuk.”

► Forrás: Magyarországi Baptista Egyház Sajtóosztálya

Katolikus–református–evangélikus püspöki találkozó

KISS TAMÁS FELVÉTELE

Az evangélikus püspökök meghívására a Déli Evangélikus Egyházkerület székházában találkoztak június 11-én – idén másodszor – a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Állandó Tanácsának tagjai, valamint a Magyarországi Református, illetve az Evangélikus Egyház lelkesi vezetői. A közös imádsággal kezdett beszélgetés alkalmával a püspökök áttekintették egyházaink belső életének és társadalmi szolgálatának időszerű kérdéseit.

Az egyházi vezetők – különös tekintettel a szeptembertől induló új egyházi oktatási intézményekre – megerősítették a 2006-ban közösen aláírt és azóta alkalmazott megállapodást, amelyben az általuk fenntartott iskolákban biztosítják a másik két felekezettől jövő gyermekek részére saját egyházuk hitoktatásának igénybevételét.

Az új köznevelési törvény által bevezetett hit- és erkölcsoktatás lehetőségével kapcsolatban elhangzott, hogy az egyházak tárgyalást folytatnak az oktatási kormányzattal, mivel még több nyitott kérdés van. Az egyházi vezetők javasolják, hogy a hittan-

oktatás technikai lebonyolítása tekintetében szükség esetén egyházi ingatlant is igénybe lehessen venni az oktatás helyszínéül.

Az egyházi vezetők bizalommal és várakozással tekintenek az állammal való kapcsolatok mélyítése és a rendszeres egyeztetések bővítése elé, mert meglátásuk szerint a folyamatos párbeszéd a kiegyensúlyozott és mindkét fél számára kielégítő együttműködés feltétele.

Az egyházak, válaszolva a kormányzat megkeresésére, készséggel kapcsolódnak be a totalitárius rendszerek áldozatainak emléknapjának – melyet idén augusztus 23-án rendeznek meg első alkalommal – a szervezésébe.

Az egyeztetések kiemelt témája lesz az egyház-finanszírozás rendszerének közép- és hosszú távú átalakítása, valamint az egyházak közfeladat-ellátásának finanszírozása, különösen is azért, mert a 2013. évi állami költségvetés még júniusban a Parlament elé kerül.

► EvÉlet-infó

Hol van Ábel, a testvéred?

■ KORÁNYI ANDRÁS

Egy kora nyári, júniusi estén idős ember várakozik az utcán. Egyszer csak odalép hozzá egy megtermett, középkorú férfi, és ordítani kezd vele. Gátlás nélkül, gorombán. Nyilván megismerte a megtámadottat, mert személyeskedő és becsmérlő szavakat üvölt rá.

Először itt kezdem a múlt heti hihetetlen hírrel való szembesülést. Személyesen ismerem Schweitzer Józsi bácsit, mára már törekeny alakját, érzékeny intellektusát, élvezetes stílusát, szeretetteljes nyitottságát, párbeszédkészségét. Ezért első reakcióként azért aggódom, hogy meddig ment el az üvöltözés: milyen és mekkora megrázkódtatás érte őt. Lelkesként sokat forgolódtam már és forgolódom ma is idős emberek között, rögtön arra gondolok, hogy az emberi méltóság és a törekeny alkat milyen feszültségben áll sokszor – s milyen szép, ha ezt a méltóságot nem bántják meg emberileg vállalhatatlanul, brutálisan. S talán józan életű és gondolkodású milliókkal együtt érzem és gondolom azt, hogy valami itt nincsen rendjén.

Mert nem létezhet ép erkölcsű és ép lelkű ország ott, ahol az utcán, a mindennapi emberi találkozásokban természetessé és elfogadottá vált a félig-meddig vagy egészen nyílt agresszió. Ahol a fizikai erő, a lelki gátlástalanság, a vagyoni és társadalmi helyzet, a nemre, korra, származásra és vallásra tekintő nyers

visszaélés elfogadottá, de legalábbis gyakorlattá válik.

Magam is naponta vagyok tanúja ezeknek az alantas kis emberi ütközéseknek várostól a faluig, közterektől a hivatalos helyekig, a közlekedéstől a politikai vitákig. És igen: lázadok és tiltakozom. Belül már régen lázadok, s ahol meghallgatnak – a szószéktől a katedráig –, tiltakozom a mindig öngazoló embertelenség, az önelégült szeretetlenség, a magabiztosan másokon átgyalogoló erő kultusza ellen. Az éhhalál ellen, amely bármikor kész átlépni a mindennapi tisztesség és méltóság bibliai alapjain – például az ószövetségi Tízparancsolaton.

Egy becsületben megöszült rabbit, egy hatalmas felkészültségű Ószövetség-tudóst egy vadidegen leordít azal, hogy „Utálok minden zsidót!”

Leírni sem kellemes újra, de hallgatni róla még rosszabbul esne. Mert ez a néhány szó önmagában indokolja azt, hogy miért szólaltak meg rögtön és világosan a keresztény történelmi egyházak és közösségek. Ez a mondat önmagában kifejezi a határozott álláspontot a nyilvános támadást: „az önbecsülésünkben támadott meg minket ez az inzultus”.

Mert ki kell mondani, meg kell vallani, hogy önbecsülés és megbecsülés kérdése az, amit egy közösség már nem vállalhat, és nem hagyhat szó nélkül. Különösen Magyarországon és a magyarság történelmének háttérén: éppen azért, mert mi is kaptunk sebeket, s éppen azért, mert mi is adtunk sebeket. S ezek között nem

ritkán úgy, mint éppen most is: egymás között...

A bibliai idézet – „Hol van Ábel, a testvéred?” – az Ószövetség egyik legfontosabb, legjelentőségesebb kérdése. Nemcsak Káint vallatja, hanem azóta is faggatja az egymást váltó nemzedékeket. Szól a még legszorosabb emberi kapcsolatokban is időről időre bekövetkező tragédiákról. Szól a fékevesztett emberi indulatokról, amihez Isten rögtön hozzászól: de te uralkodjál rajta! Szól arról, hogyha valaki az Ószövetség vagy Újszövetség alapján áll, kötelességül kapja azt, hogy tiszteljen kell tartania és segítenie kell testvérét, felebarátját.

Az újabb kori történelemben, beleértve az elmúlt két évtizedet is, ebbe különösen sokszor belebuktunk: egymást vádolva igyekszünk igazolni önmagunkat, a másik embert pedig eleve tehernek, akadálynak, legpozitívabb megközelítésben is saját boldogulásunk eszközeként tekintjük. S a legkritikább esetben tudjuk csak szeretni, ahogyan Káin sem volt képes Ábelt szeretni. Emberi közösségeinkben – sokszor még az egyházban is – elhagytuk testvéreinket, s nem tudjuk megválaszolni a kérdést, hol vannak még testvéreink.

Pedig mindig megtalálhatnánk egymásban, akár határokon belül, akár azokon túl – például megtámadott testvérünkben, Schweitzer Józsefben.

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyháztörténelmi Tanácsának docense

A barokk zene varázsa

Aki válaszol: Annie Laflamme fuvolaművész

► Lassan nyitom a Deák téri templom oldalajtóját. Törekeny zene hallatszik: Bach-szonáta, fuvola szép istendicsérete. Csembaló kíséri finom dallamokkal. Várok, nem akarom megzavarni a próbát; néhány óra csak, és zsúfolt házban lesz a megmérettetés. A művész, Annie Laflamme barokk hangszerével Németországból érkezett. Pár napra, mert otthon sűrű munka várja: fellépések, tanítás, külföldi utak. Életéről kérdeztem, a zene egyetemes üzenetéről a délutáni csendben.

– Kanadában születtem, egy kis francia városkában – kezdi a beszélgetést. – Zeneakadémiai tanulmányaimat Montrealban kezdtem. 1999-ben mentem Bécsbe, ott ismerem meg a barokk fuvolát, amelyet azután még négy évig tanultam Hágában. Most Kölnben élek. A barokk fuvola mindig nemes fából készül: ébenfából vagy bukszusból. Négy részből áll, s csak egy billentyűje van. Puha, finom hangzású. A modern fuvola anyaga fém, ezüst

vagy arany, több billentyűvel. Mind-egyiken szívesen játszom, és tanítom a fiatalokat.

– Szereti a barokk zeneórákat? Németországban van-e különösebb reneszánsza?

– J. S. Bachot mindenütt szeretik, és mindenütt a legnagyobbak közé sorolják. A budapesti ünnepi hét itt, az evangélikus templomban méltó megemlékezés róla. Megtiszteltetésnek érzem, hogy én is itt lehetek, és Dobozy Borbálával együtt előadhathatjuk ezt a gyönyörű műsort.

– Milyen érzés templomban játszani?

– Főlemelő, különösen ebben a nagy templomban, amely minden este zsúfolásig megtelik a Bach-héten. A gyönyörű főváros és itt a hangulatos atmoszféra együtt szárnyalásra készíti a művészt. Igaz, a fuvola törekeny hangszer, a csembaló is, mégis hiszem, hogy nem veszünk el ebben az eldurvult világban. Sokat játszottam evangélikus templomokban. Komoly kapcsolatomban van Istennel. Állandó ez a párbeszéd, amely gyakran a zenén keresztül történik.

– Hallottam, régi barátság fűzi előadótársához, Dobozy Borbálához.

– Nyolc éve járunk Franciaországba, egy régi zenei kurzuson

tanítunk együtt minden évben. A tanítás mellett koncertek is vannak, így sokat játszottunk együtt, főleg templomokban. Egyszer voltam csak átutazóban Magyarországon, de hogy itt is fellépjek Borbálával, az csak most adatott meg.

Annak is nagyon örültem, hogy tegnap itt lehettem a hétfői nyitókonzerten, a Lutheránia ekkor hangversenyén. Nagyon tetszett, csodála-

tos volt, ahogy a zene betöltötte a hatalmas teret, és mindenkinek jutott ebből a gazdag élményből.

– Milyennek látja a június 4–10 között zajló Bach-hét rendezvény-sorozatát?

– Lenyűgöző a gazdagsága és egyszerűsége, a liturgikus keret, az, hogy nincs taps. Itt valóban a zene van a középpontban, Bach hatalmas zenéje! Nem az előadó, ahogyan hajlong a végén, ahogyan ünneplik. Elmélyült, meditatív zenehallgatás van minden este. Fontos, hogy ezek a mennyei hangok tovább rezonáljanak az emberek lelkében. Ha kitör a taps, akkor oda a varázslat. Itt nem a művészeletről van szó, hanem a zene szentségéről, Bachról és Istentől, nagy közös imádságról.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

FOTÓ: KALOCSAI RICHARD

► **Lapzártánk után, a keddi korrektúraforduló, illetve nyomdába küldés napjának délelőttjén adott helyet az Országház felsőházi terme Az egyházi ingatlanrendezés 20 éve című konferenciának. Bár az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága által szervezett összegző tanácskozás résztvevőire csak lapunk jövő heti számában áll módunkban beszámolni, a Magyarországi Evangélikus Egyház elmúlt két évtizedében is meghatározó jelentőségű folyamatot – országos irodánk „témafelelősének” jóvoltából – már most vázolni tudjuk.**

Az egyházi ingatlanrendezés húsz éve

■ HELFRICH PÉTER

Hosszú folyamat zárult le az elmúlt év decemberében: az egyházi ingatlanrendezés két évtizede. Evangélikus egyházunkban úgy tekintünk erre az időszakra, mint egyfajta örömteli újrakezdés alapvetésére. Miért is?

A Magyar Köztársaság 1989. október 23-án kihirdetett, módosított Alkotmánya meghatározta a lelkiismereti és vallásszabadság lényegét, és az 1990. évi IV. törvény (Etv.) ennek tartalmát részletezte. Ez a törvény pedig – a lelkiismereti és vallásszabadság deklarálása mellett – szólt arról is, hogy az egyház elláthat minden olyan nevelési-oktatási, kulturális, szociális, egészségügyi, sport-, illetve gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet, amelyet törvény nem tart fenn kizárólagosan az állam vagy valamely állami szerv (intézmény) számára. Tehát a politikai fordulat egyik, az egyházakra nézve fontos lépése volt ez a törvény.

Az volt a kérdés, hogy egy nagyon is nehéz helyzetből, egy nehéz politikai örökségből hogyan lehet alapjaiból felépíteni az egyház szervezetét, megújítani intézményrendszerét és hitéletét.

A politikai fordulat nyomán az egyházi tevékenység megéleződött, ugyanakkor nőtt az egyházak szolgálata iránti társadalmi igény is. Mindezzel nem voltak összhangban az egyházak működésének tárgyi lehetőségei. Ezt a problémát orvosolandó a demokratikus választások után megalakult új kormány programjába vette a volt egyházi ingatlanok tulajdonviszonyainak rendezését. Ebben kimagasló szerepe volt dr. Isépy Tamásnak, az Igazságügyi Minisztérium akkori politikai államtitkárnak. Nevéhez kötődik az ingatlanrendezési törvény, amelynek köszönhetően egyházi iskolák százai alakulhattak, és a különböző felekezetek visszakaphatták ingatlanjaikat.

Nem terhelném az olvasót számok sokaságával, de engedjék meg, hogy az egyházakra vonatkozó főbb adatokat felsoroljam.

Összesen 493, az Etv. hatálya alá tartozó államosított ingatlan helyzetét rendezték ebben az időszakban. Ebből 108 esetben közvetlen megállapodás kötött, tehát az egyház és az önkormányzatok kötötték megállapodást. 76 ingatlanigénylés felkerült a járadékos jegyzékre. 309 ingatlan sorsa egyeztető bizottsági tárgyalásokon rendeződött.

A közvetlen megállapodással rendezett ügyek esetében kártalanítási összeget nem fizettek ki egyik fél számára sem, de az ingatlanforgalom értéke a járadékos jegyzékre. 309 ingatlan sorsa egyeztető bizottsági tárgyalásokon rendeződött.

A járadékos jegyzék összege (1998-as áron) négy milliárd-kétszázhetven millió forintot tett ki.

A kormánydöntéssel rendezett igények összértéke kilencmilliárd-hatszázötvenegymillió-ötszáz ezer fo-

rint volt. Ez a kifizetések együttes összege, tehát az 1992-es és a 2011-es kifizetések egyaránt szerepelnek benne, így mai áron számolva ez az összeg lényegesen nagyobb lenne...

Az ingatlanrendezés során iskolák és kollégiumok kerültek újra egyházi tulajdonba, továbbá a hitélet feltételeit biztosító épületeket kértük vissza vagy építettünk fel, többek között Aszódon, Budapesten, Békéscsabán, Kőszegen, Nyíregyházán, Sopronban és Szarvason. Konferencia-központ alakíthatunk ki Révfülpön.

A felsorolt helyeken a nagyobb értékű ingatlanok találhatóak, de ezeken kívül is sok száz egyházközség esetében újulhatott meg, fejlődhetett az ingatlanállomány.

A törvény elsősorban nem a tulajdonjogban, hanem a vallásgyakorlás alkotmányos jogában próbálta kiegyenlíteni a diktatúra által okozott sérüléseket. A kártalanítás az egyházaknak – mint mindenki másnak – részleges kártalanítást jelentett az államosított vagyonért, ugyanakkor funkcióhoz kötött is volt.

Az 1991. évi XXXII. törvényről és végrehajtásáról

Úgy gondolom, hogy e törvény az évek során – a módosításokkal együtt – kiállta a próbát. Tapasztalhatjuk, hogy kevés olyan törvény vagy egyéb

lanc szerepeltetett ezen a jegyzéken, 1998-as áron négy milliárd-kétszázhetven millió-kétszáz ezer forint értékben. Lényegében ez az összeg képezte a Magyarországi Evangélikus Egyház részére folyósított járadék alapját. Ezt a járadékos jegyzéket a kormány elfogadta, ennek tényét pedig a kormány és a Magyarországi Evangélikus Egyház között 1998. december 7-én létrejött megállapodás rögzítette.

Jelentős változást jelentett, hogy az Etv. által megadott határidő tíz évvel meghosszabbodott, s így az ingatlanrendezés végrehajtásának végső határideje 2011. december 31-ére módosult. Ez is mutatja az államosított ingatlanok döbbenetesen nagy számát. Ahhoz, hogy az új határidőre befejeződjön az ingatlanrendezés, el kellett készíteni az ingatlanok végleges jegyzékét, s ezt a kormány az 1116/1999. (XII. 6.) számú határozatával fogadta el. A végleges jegyzékre 209 igénylést vettek fel – 1999-es áron 5,1 milliárd forint értékben.

A módosított törvény is előírta, hogy az egyházak által igényelt és jegyzékbe felvett ingatlanokat – évenkénti, egyenletes, értékarányos ütemezésben – 2011. december 31-ig kell az egyházaknak átadni, illetve rendezni. Sajnos az értékarányos ütemezés teljesítése nem sikerült. Így került szóba 2005-ben a „hitelkonstrukciós rendszer” mint az ingatlanrendezés gyorsításának egyik lehetséges eszköze.

Egyházunk kompetens testületei – az országos presbitérium és az országos közgyűlés – megtárgyalták ezt a kérdést, és egyértelműen úgy nyilatkoztunk, hogy egyházunk nem kíván élni az úgynevezett gyorsítást szolgáló hitelkonstrukcióval. 2006. március 2-án kelt válaszukban – azt gondolom, korrekt módon –

azt jeleztük az akkori kormánynak, hogy a rendezésre váró ingatlanok ügyeit a törvényben meghatározottak szerint, évenkénti, értékarányos ütemezésben kérjük megoldani.

Itt szeretném megköszönni a Magyarországi Református Egyház illetékes képviselőinek, hogy éveken keresztül egymás kéréseit és javaslatait elfogadva volt módunk az évenkénti rendelkezésre álló keretösszeg elosztására.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy egyházunk pozitív változásnak tekintette, hogy a 2000–2011 közötti időszakra a pénzügyi kártalanítás kivételes jelleggel feloldották. Ennek kettős oka volt, amit az Etv. hatályba lépését követő évek tapasztalatai mutattak meg.

Egyik oka az volt, hogy természetbeni igénylésnél több esetben aránytalanul nagyobb költségvetési ráfordítással lett volna megoldható egy-egy komolyabb állami vagy önkormányzati intézmény kihelyezése, mint az egyház pénzügyi kártalanítása. A másik ok a módosításra az volt, hogy az egyház gyakran az utóbbi évtizedekben erősen leromlott állagú épületeket volt kénytelen átvenni természetbeni igénylésessel.

Úgy vélem, hogy a Magyarorszá-

gi Evangélikus Egyház a pénzügyi kártalanítás kivételes jellegének feloldását bölcsen használta ki. Csak akkor vettük ugyanis vissza természetben az ingatlanokat, ha a kialakult helyzet sajátossága ezt indokolta. (Például Győrben az Insula Lutherana kialakítása tette szükségessé a természetbeni igénylést, és Sopronban is hasonló okból kértük vissza ugyanígy a bíróság nagy értékű épületét.)

Azért is használhattuk ki a pénzügyi kártalanítás lehetőségét, mert 1999-ig az igényléseinknek csak az egyharmada zárult le, 209 további ingatlan ügyét még rendezni kellett.

Fontos volt élni a pénzügyi kártalanítás lehetőségével azért is, mert egyházunkat alapvetően hátrányosan érintette a második világháború után nagyhatalmi beleegyezéssel kikényszerített szlovák–magyar lakosságcsere és a németek kitelepítése, elűzése, mely Szlovákiában és Magyarországon is része volt az új politikai elit hatalomért folytatott harcának. Ugyanis a Magyarországi Evangélikus Egyház a háború, a kitelepítések és a lakosságcsere következtében százezres nagyságrendben veszítette el híveit. Így súlyos veszteség érte a német kitelepítések miatt Sopron, Vas, Tolna, Baranya, Somogy és Moson megyét csakúgy, mint a Békés vagy Pest megyei szlovák gyülekezeteket.

Több dunántúli gyülekezet – így Ágfalva, Ág, Bonyhád, Gerényes, Szabadi, Csikóöttős – gyakorlatilag megsemmisült vagy elerőtlenedett. Ilyen helyeken a megmaradt lélekszámhoz igazítva a pénzügyi kártalanítás sokkal indokoltabb megoldás volt, mint az államosított ingatlanok természetbeni visszaigénylése.

Jó érzéssel írhatom le, hogy az ingatlanrendezés húsz éve alatt a több száz ügyet úgy sikerült rendezni, hogy egyetlen peres eljárásra sem került sor. (Az Etv. szerint hozott kormányhatározatokkal szemben közigazgatási úton jogorvoslatra nem lett volna lehetőség. A felülvizsgálatra peres eljárás formájában kerülhetett volna csak sor, törvénysértésre való hivatkozással, de ilyen nem történt.)

Köszönet illeti tárgyalópartnereinket – jellemzően az önkormányzatok és az illetékes egyházi szervek konszenzusra törekvését –, hogy a hosszú ideig húzóódó, sok esetben reménytelennek látszó ügyeket végül is egyezsére jutva tudtuk lezárni.

Nem csak az udvariasság mondhatja velem, amikor elismeréssel szólok a mindenkori kormány képviselőiről. Természetesen alakultak ki konfliktushelyzetek, többek között és alapvetően azért, mert az igénylések megoldásához – akár a háborúhoz – három dolog kellett: pénz, pénz és pénz. Ebből viszont sokszor kevés volt. Mégis sikerült találnunk megoldásokat. Szabad legyen név szerint is megköszönnünk dr. Fedor Tibor főosztályvezető és Bagi Hajnalka egyházi referens, valamint Kamarás János szakértő munkáját, ugyanis ők voltak „a mindenkori kormány állandó képviselői”.

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Ingatlanrendezési Osztályának vezetője

A szeretet kiállítása

Új időszaki tárlat nyílt az Evangélikus Országos Múzeumban

► **A Magyarországi Evangélikus Egyház 2017-ig tematikus évek szervezésével készül a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megünneplésére. A idei év a reformáció és a nők témakört járja körül, amelyhez az Evangélikus Országos Múzeum (EOM) időszaki kiállítással csatlakozik. A Hivatásunk az élet – reformáció és a nők című kiállítás június 5-én nyílt meg a Deák téri intézményben, és október 31-ig látható.**

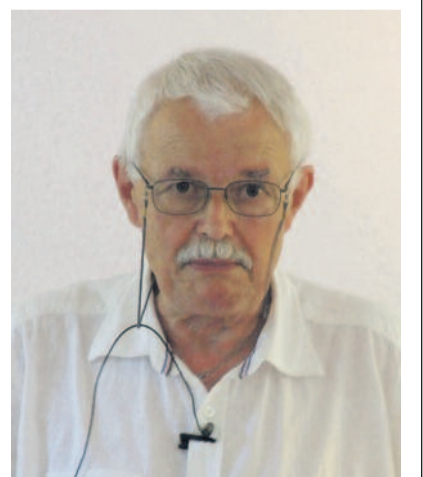
A szépszámu érdeklődő jelenlétében zajlott kiállítás megnyitót – ifj. Harmati Béla Lászlónak, a múzeum igazgatójának rövid köszöntője előtt – Jóbb Emese éneke és kobozjátéka indította, majd Kovácsné Tóth Márta lelkész nő méltatta a három teremben egy-egy önálló téma köré csoportosított tárlatot. A lelkész személyes hangvételű beszédében a reformáció és a későbbi korok női szerepeiről éppúgy beszélt, mint saját családi élményeiről.

A kiállítás szervezői az első teremben *Családi kör* címmel a feleséget, az anyát állították a középpontba. A második terem *Az Úr szolgálóleányai* címet kapta, és az asszonyok gyülekezeti életben betöltött szerepéről mesélve vonultat fel gazdag történeti és tárgyi emlékeket.

Kimivelt emberfők a címe az utolsó teremben látható résznek, emléket állítva a nőnevelésnek és a kimagasló női teljesítményeknek. A kiemelkedően nagyszámú kiállítási tárgyat felvonultató tárlat a reformációtól napjainkig kíséri a női sorokat, amelyek át- meg átszövik egyházunk történetét.

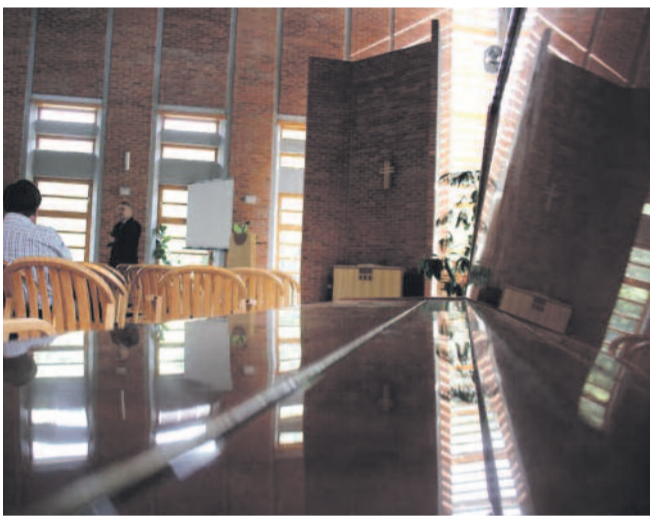
■ Szöveg és fotó: KISS TAMÁS / Evangélikus.hu

Dunaharaszti találkozások

Andrásfalvy Bertalan néprajzkutató, az Antall-kormány művelődési és közoktatási minisztere volt a Dunaharaszti Evangélikus Egyházközség hagyományos regionális találkozójának díszvendége. A június 9–10-i rendezvény keretében tartott előadásában a magyarság keresztény gyökereinek meghatározó voltára hívta fel a figyelmet. Isten igéjét a helyi lelkész, Varsányi Ferenc hirdette Jn 21,1–14 alapján.

■ VARSÁNYI FERENC felvétele

FOTÓ: KALCSAI RICHARD

jogszabály születik, amelyen ne lehetne, ne kellene módosítani. Az Alkotmánybíróság a szóban forgó törvényt is felülvizsgálta, és törölte belőle a 15. paragrafust, a többi viszont nem tartotta alkotmányellenesnek. A törvényalkotónak érthető nehézséget okozott, hogy a feladat megoldásához sem hazai, sem nemzetközi példa vagy gyakorlat nem állt rendelkezésre, ezért az élet alakította a törvény teljesülését és az ezekhez szükséges módosításokat.

Alapvető gondot okozott, hogy a törvény hatályba lépésekor nem volt tudható, hogy a költségvetésből milyen források állnak majd rendelkezésre a kártalanításhoz. Eredetileg tíz év alatt kellett volna kielégíteni a kártalanítási igényeket, de már a kilencvenes évek közepén látható volt, hogy a folyamat nem fog a megszabott határidőre befejeződni. Többek között ezért vált szükségesé az Etv. ismételt áttekintése és az indokolt módosítások végrehajtása.

A törvény fontosabb változásai

Az Etv.-t az 1997. évi CXXV. törvény módosította, amely az egyházak számára – egyebek mellett – lehetővé tette az úgynevezett *járadékos jegyzék* elkészítését. Egyházunk 76 ingat-

Cinkotai indulás

Iktatások a Pesti Egyházmegyében

► Egyházunk leghosszabb múltra visszatekintő templomában, a 11. századi alapokra is épült cinkotai lelki hajlékban iktatta be tisztségébe a Pesti Egyházmegye elnökségét, Győri Gábor esperest és Krizsán Zoltán felügyelőt Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke. A június 9-i ünnepi alkalom keretében tettek esküt a megválasztott egyházmegyei tisztségviselők is.

Az istentisztelet liturgiájában a püspök mellett Széll Bulcsú kispesti, illetve házizgazdaként Vető István cinkotai lelkész vett részt. Gáncs Péter 1Kor 3,9 és 2Kor 6,1 alapján tartott igehirdetése után került sor az egyházmegyei elnökség beiktatására. Győri Gábor pestszentlőrinci lelkész immár harmadszor kapta meg a gyülekezetek bizalmát, míg Krizsán Zoltán, a cinkotai gyülekezet világi vezetője első ízben tehet le az egyházmegyei felügyelői esküt.

Az ünnepi istentisztelet második felében – a vonatkozó törvényi rendelkezések tisztázása után – iktatta be hivatalába Győri Gábor esperes a közgyűlésen elegendő szavazatot kapott egyházmegyei tisztségviselőket. Sajnálatos módon érintett gyülekezetből nem voltak jelen a közgyűlési tagok, így több esetben is csak egy szavazaton múltott a tisztségek törvényes betöltése. Ezekre az őszi közgyűlésen kerül majd sor. Ugyanakkor az is elgondolkodtató, hogy néhányan a megválasztott tisztségviselők közül is hiányoztak arról az ünnepi alkalomról, amelynek keretében – az eskütétel és a beiktatást követően – megkezdődött a hatéves ciklusra vállalt szolgálatuk...

Az istentisztelet után a gyülekezeti házban folytatódott – az esperesi és

felügyelői székfoglalóval – a már reggel megkezdett közgyűlés. A közszöntések sorát Radosné Lengyel Anna kerületi felügyelő kezdte, majd Kákay István országos irodai igazgató, lőrinci presbiter, Kalina Katalin,

A SZERZŐ FELVÉTELE

a pestszentlőrinci Szehtlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium igazgatóhelyettese, Blatniczky János nyugalmazott cinkotai lelkész és Lupták György Bács-Kiskun egyházmegyei esperes folytatva, végül Gáncs Péter püspök zárta.

■ BODA ZSUZSA

Az egyházmegyei elnökség tagjaival interjú olvasható a Déli Egyházkerület honlapján: del.lutheran.hu/hirek

Akik minden évben találkoznak

Többségében éppen ötvenöt éve kezdtek teológiai tanulmányainkat, és jórészt ötven éve vettük nyakunkba az evangéliumhirdetés gyönyörűségét. Ezt is jelképezi az egyházunkban 2004 óta viselhető színes liturgikus stóla. Most azonban a fél évszázada evangélikus lelkési szolgálatot végzők örömeiről kívánok néhány sorban beszámolni.

Évfolyamtalálkozóinkat korábban is megrendeztük – ötvenként –, olykor a fővárosban, máskor a sokkal hangulatosabb vidéken. Soltvadkerten többször is jártunk. Amióta korosztályunk a nyugdíjasok nemzedékébe soroltatott, azóta rendszerint valamelyik Balaton melletti egyházi üdülőnkben látjuk viszont egymást, általában hitvesünkkel együtt. Immár évente. Isten tudja, meddig még...

Találkozásaink sajátossága, hogy a velünk együtt teológiai tanulmányokat folytató, de a későbbiekben más pályát választó diáktársainkat is meghívjuk együttléteinkre. Többségük él is ezzel az ajánlatunkkal. Véleményük gazdagítja életlátásunkat, szolgálatunkat. Már korábban is megállapítottuk, hogy a közös élmény- és tapasztalatvilág következtében az azonos nemzedékek között gyorsabban teremődik meg a bizalom, mint azokal, akik egy vagy akár több generációval fiatalabbak.

Ez évben is a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ adott otthont közel háromnapos együttlétünknek, amelyet közös úrvacsorai istentisztelettel kezdünk. Köszeghy Tamás, évfolyamunk doyenje szolgált köztünk, felhívva a figyelmet az idő drága értékére és gyorsan to-

vatúnó, olykor fájdalmas jelenségére. Amíg időnk van... (Gal 6,2)

Egymás életének és sorsának közös számbavétele egyszerre megrendítő és hálára kötelező. Betegségek és szenvedések, örömeik és győzelmek között, mint Szköllák és Kharübdiszek között folyik az életünk. Ez a mögöttünk levő több mint hetven esztendő természetes velejárója. Mégis igaz, hogy Isten egyikünkre sem mért nagyobb terhet, mint amekkorát hordozni képesek vagyunk.

Reuss András professzor izgalmas felvezetése a megigazulás lutheri értelméről és mai megfogalmazásáról élénk disputát váltott ki közöttünk. Liska Endre pedig egy – feleségével együtt fordított – könyv izgalmas fejezeteit ismertette. A könyv címe A németek és mítoszai, szerzője Herfried Münkler, és az idén jelent meg az Európa Könyvkiadó gondozásában. Figyelemre méltó témái: A 95 tétel, Worms, Wartburg, Luther, A potsdami nap.

Szóba került közöttünk a Protestáns Média Alapítvány által nemrégiben kiadott revideált Károli-Biblia vitatott értéke és terjesztése, miközben utolsó szakaszához érkezett az új fordítású Biblia szövegének áttekintése. Egyetértettünk abban, hogy a Biblia-kiadások körüli gondokat nem a világi sajtó hasábjain érdemes megvitatni – már csak azért sem, mert szakmai vonatkozásait sokan nehezen tudják követni, vagy könnyen félreértik –, mert a mindannyiunk számára szent könyv körül méltatlan vita kerekedik.

Ez évi együttlétünk azért is volt rendkívüli, mert hosszú évtizedek után újra találkozhattunk egykori év-

fyománytársunkkal, Árva István építész-mérnökkel, aki Torontóból jött közénk hitvesével, Máriával. Élettörténetük alakulása mindannyiunknak érdekes élményt jelentett. Álmélkodva tűnődünk azon, hogy mennyire azonos kérdésekkel küszködik teremtet világunk itt és ott.

Id. Joób Olivér zürichi nyugalmazott lelkész és felesége, Foltin Enikő ugyan második alkalommal volt közöttünk, de életútjuk újabb részletei és a nyugat-európai egyházak életéről szóló beszámolóik ismét elgondolkodtattak bennünket.

Sokunkban felvetődik a kérdés: miért éppen Európa kereszténysége olyan szármalisan fogyatkozó és erőtlén, míg más földrészek keresztény egyházai öröndetesen növekednek? Mit kellene másként tennünk, hogyan kellene hitelesebb keresztény életet élnünk?

A legizgalmasabbak az esti beszélgetések voltak a maguk köztelenségében és sokszínűségében. Az egykori diákevek kirándulásainak, egy-egy professzorunk máig ható mondatának vagy vizsgálóélményeinknek a felidézése visszahozta ifjúságunk éveinek megszépült emlékvilágát.

Ez évben szinte nyári meleg fogadott bennünket a magyar tenger partján, a víz hőmérséklete mégis visszatartotta a fürdéstől még a legbátrabbakat is.

Úti áldással a tarsolyunkban mondtunk egymásnak Isten hozzádot, s reméljük, hogy jövőre azokkal a kollégákkal is találkozhatunk, akik ez évben nem lehettek közöttünk.

Kísérjen minket Isten igéje életutunkon: „Jó az Úr, örökök tart szeretete és hűsége nemzedékről nemzedékre.” (Zsolt 100,5)

■ D. SZEBIK IMRE

Prúsz-közgyűlés – beszédes tartalommal

Indulatoktól, feszültségektől és békétlenségtől terhelt világunkban nem csak keresztyén emberként, de keresztyén újságíróként is vállalnunk kell a békéltetés Krisztus által ránk bízott szolgálatát – hangsúlyozta 2Kor 5,17–19 alapján tartott áhítatában Csoma Áron református lelképásztor, a Protestáns Újságírók Szövetségének (Prúsz) elnökségi tagja a szervezet június 7-i közgyűlésén, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) budapesti székházában.

A tanácskozáson az egyház, nyilvánosság, közélet témakörében tartott előadást Steinbach József dunán-

sának kell jellemeznie a keresztyéneket. Steinbach József Bonhoeffer német evangélikus teológusra hivatkozva kiemelte: az egyház és a nyilvánosság elválaszthatatlanok, hiszen az evangélium ezért a világért szól, ami nélkül nem lehet boldog és békés életet élni.

Fábrí György a közmédia működéséről és irányításáról beszélt előadásában. Legfontosabb feladatnak az értékek megjelenítését és a bulvár visszaszorítását nevezte, valamint azt, hogy a közmédia hiteles információkkal segítse a társadalmi döntéseket, és a társadalmi diskurzus tere legyen. A kommunikációs szakember szerint ehhez arra van szükség, hogy ne csak a politika, sőt ne csak a pártpolitika, de a társadalom többi területének a képviselői is jelen legyenek, helyet kapjanak a médiafelületeken. Fábrí György ezzel összefüggésben hozzáfűzte: az egyház professzionális és korszerű megjelenítésére van szükség nemcsak az egyházi ünnepekhez kötődő és az egyházi, de más műsorokban is.

A Protestáns Újságírók Szövetségének tavalyi tevékenységéről, az évi terveiről és gazdálkodásáról Novotny Zoltán elnök számolt be az egybegyűlteknél. Az elnöki beszámolót, valamint az ellenőrző bizottság és az etikai bizottság jelentését egyhangúlag elfogadta a közgyűlés.

■ K. S. / Református.hu

Magyar szó Nyugaton

Száz éve született Szabó Zoltán

Nézem a róla készült családi képeket, baráti fotókat: magas homlokú, tiszta arcú férfi tekint ránk. Mintha a 20. század nagy gondolkodója, Hamvas Béla figyelne bennünket. Az 1912. június 5-én Budapesten született és 1984. augusztus 19-én a franciaországi Vennes-ben meghalt Szabó Zoltán mintha messziről, utolsó menedékhelyéről, Bretagne-ból üzenne a rég elhagyott szülőházába.

A nyugati emigráció egyik legkülönösebb alkotója volt: író, újságíró, szociográfus, szerkesztő. A népi mozgalom egyik szervezője, falukutató. A tardi helyzet című kötetéért (1936) perbe fogták. Micsoda mélyre ásás ez a mű az akkori fojtó valóságban és gondokban! A Cifra nyomorúságban (1938) folytatta a társadalmi bajok valóságghú feltárását. Bizony ma is elkélne egy Szabó Zoltán!

Biztató szavára szétáradnának a fiatalok, néznének, kérdeznének, és leírnák az emberek panaszait. Néhány év alatt pontosan tudnánk, mi maradt az eladott országból!

Czigány Lóránt mondta 1984-ben Szabótól búcsúzza: „Babits Mihályról írt szép esszéjében állapítja meg Szabó Zoltán, hogy minden magyar író belerajzol néhány tájat a mappába. Most, hogy ő is elment, világosan látjuk, nemcsak hazai tájakat rajzolt bele a magyar irodalomba... hanem nyugat-európai, főként angol és francia tájakat is. Josselin pedig odakerül az irodalmi nemzet térképére, Szépphalom, Cseke, Pusztakamarás, Rácegpuszta, Sajkód és Szárszó mellé.”

És Szabó Zoltán? Ő hová került? Megrendítő, szép könyve címével – Szerelmes földrajz – sokszor találko-

hatunk a televízióban, de azt hiszem, az epizódokat nézve kevesen gondolnak az íróra. Izgalmas publicisztikájára, mindenre figyelésére; arra, ahogyan – Nagy Imre és Bibó István szellemi örökségének új megvilágításával – ébren tartotta az 1956-os forradalom emlékeit.

A budapesti Visegrádi utca 43–45. számú ház falán lévő emléktáblát június 5-én – Szabó Zoltán születésnapján – idén is megkoszorúzták állítatói.

Régi könyvei elsüllyedtek az időben, összegyűjtött munkáinak sorozata megszakadt, töredékes lett. Születésének századik évfordulójára sem jelent meg új opus. Így nem sikerült kiszabadítani a feledésből. A legfőbb mégis az, hogy Szabó Zoltán erkölcsi nagysága és nemzetföltése is kihullt, nem épült be a mai írástudók gondolkodásába!

Párizsi kulturális attasé volt 1947-től, aztán 1949-ben lemondott posztjáról. A francia fővárosban, majd Londonban, 1980-tól Josselin-ban élt. Mintha megérezte volna az ötvenes évek zsarnokságát, 1956 menekülői fogadásának, segítségének szentelte élete második felét. A Szabad Európa Rádió munkatársa, az Irodalmi Újság rovatvezetője, az Új Látóhatár főmunkatársa volt.

És még mi minden! Szellemi organizátor mindenekelőtt, remek esszé szerzője. Vergődő lélek – a barátok bizton állították: írói pályáját az emigráció derékba törte. Legtöbb társával ellentétben az új menedékhelyeken nem találta helyét, számára a rajongásig szeretett szülőföld: Magyarország volt az ihlető forrás.

Illyés szerint ő lehetett volna a „20. század második fele szellemi életének nagy összefoglalója”. Németh László Szabó Zoltán rendíthetetlenül emelte ki: „Tartása és elkötelezettsége okán valamennyi irányzat számára mintául szolgált.”

Befejezésül a régi Magyar Nemzetben megjelent cikkeinek gyűjteményéből, a Szellemi honvédelemből idézek. Az egyik legszebb írás az öve a jeles evangélikus költőről (1943): „Mit mond nekünk Reményik Sándor költészete, mely most végleges formájában összegyűjtve kerül a kezünkbe? Mindenekelőtt az új magyar történelem két keserves évtizedét. Reményik az volt a magyarságnak a trianoni korszakban, ami Tompa a Bach-korszakban. Ám az összehasonlítás az ő javára dől el, költészeteiben, amely az erkölcs és a közösséggel együttérzés lírája, az erkölcs nem csak egy helyzetre szól. Amikor egész Erdély gondatlanul átadja magát az örömmnek, és igyekvően ismerkedik az új életkörülményekkel, Reményik Sándor helytáll, aki addig helytállt a magyarságért, azontúl helytáll az emberségért... Ha valaki versekből akarja megtudni, milyennek kellene lennie az igazán magyarnak, az ő kötetét vegye elő!”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

FOTO: KALOCSAI RICHARD

Csoma Áron

túli református püspök és MEÖT-elnök, valamint Fábrí György, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorhelyettese és a Közszolgálati Testület elnöke.

Az egyházi vezető elmondta: az egyház az elhívottak, a világból kihívottak közössége, hogy aztán hitében és küldetésében megerősödjön a kiküldötték közössége lehessen. Ennek, tehát az elvonulás, elcsendesedés és a nyilvánosság elé állás dinamizmu-

Vallomás a Bibliámról

Itt sorjázunk könyvespolcomon a jó öreg „Károlitól” kezdve a legkülönbözőbb nyelvű és kiadású Bibliák. Vé-gigsimogatom őket tekintetemmel, s kezembe veszem a legkedvesebbet. Fatáblák közé kötött, kapcsos, megsárgult lapú, régi-régi könyv.

Évszázadok terhe nehezedik rá. A Majna menti Frankfurtban nyomták még gót betűkkel 1718-ban. Tán édesanyám ősei vehették, és hozták magukkal Hessenből a baranyai lankákra telepedve a török kitarodása után, amikor a magyar földön új otthont, szebb életet kerestek. Mi mindent élt át ez a drága könyv családunk és Európa izgalmas történetéből? A vándorlást és járványokat, tűzvészeket és háborúkat, születések örömet és szomorú haláleseteket, lakodalmakat és ünnepeket.

De most arra gondolok: mit adhattott ez a könyv azoknak, akik kézbe vették és szavára figyeltek? Hiszen a Biblia nemcsak van, létezik, eseményeket átél, hanem a Biblia szól és kiált, beszél és tanácsol, mert Isten igéjének hordozója. A Biblia nemcsak könyv, hanem mennyei üzenet! Hányszor adott erőt és vigaszt a szava, csendességet és frissülő reményt mondanivalója.

De lehet, hogy parancsolt és megítélt, leleplezte a vétkeket, és bűnbánatra indított, amint az a Szentléleknek tetszett. Gyermekek

tanulták belőle a betűvetést, olvasást, erkölcsöt és magatartást. Öreg-gek remegő ajakkal ismételték szavát, s vették a bátorságot belőle az élethez és a csendes halálhoz. Mert a Szentírás isteni szó, atyai üzenet.

A Biblia persze nem csak a vasárnapé. Hétköznapok vándora ő. Nemcsak ünnepi kalács, de mindennapi kenyér. Az Élet kenyere! Nemcsak ünnepre szóló ajándék –

hanem szürke hétköznapok egyformaságában is: élet és lélek!

Ezért a régi, ősi „emlék” Bibliám mellett szeretem a használatban elkopottat is. Konfirmációmra kaptam keresztanyámtól. Magammal vittem a teológiára. Egyik kedves professzorom azt tanácsolta, hogy naponta három oldalt véve egy esztendő alatt az egész Bibliát végigolvashatjuk. Magam is megfogadtam ezt a biztatást, és azóta ezt a Bibliát „ismerem” a legjobban. (Bizonyára ő is engem!) Aláhúzott mondatok, lapszéli jegyzetek, kér-

dő- és felkiáltójelek mutatják: a hétköznapokban is szól, beszélt vagy olykor hallgatott az Ige.

A borító üres lapjain számomra néhány jelentős gondolatot jegyeztem fel. Például: „A hit nem az én döntésem Isten mellett, hanem Isten döntése énmellettem.”

Így élt velem, és éltetett engem a Bibliám. De hát nem csak engem. Hány és hány embertestvéremet a földkerekségen! Nem csak én vallok róla boldogan. Neked is van bizonyára sok élményed vele. A tizenöt éve elhunyt Várady Lajos így vallott róla:

Csak könyv? Óh, mennyivel több annál!

Hisz azt hirdeti, hogy Isten szeret! Megragadom, hogy ő is megragadjon,

És életembe töltse be szívemet.

S amikor a népek haragra gyúlnak, És remegve forrong a nagy világ, Hirdetem azt, mit Isten hirdet: béküljétek meg egymással! – és magasra emelem a Bibliát!

■ BENCZE IMRE

(A szerző 1986. október 26. megjelent írásával – halálának tizedik évfordulóján – a nyolcvankét éves korában elhunyt evangélikus lelkész emlékének is adózni kívántunk.)

HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus mondja: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtak, és meg vagyok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,28)

Szentháromság ünnepe után a 2. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéiben Isten s emberek meg/elhívását találjuk. Igéjében s szolgálai által evangélium hangzik – ezért ne vessétek meg azt, aki szól! „Isten beszéde élő és ható: élesebb minden kétélű kardnál, és megítéli a szív gondolatait és szándékait.” (Zsid 4,12) S „mi, akik élünk, áldjuk az Urat mindörökké” (GyLK 749). Isten szeretete s jósága körülöleli életünket, ezért Dáviddal valljuk: „Szeretlek, Uram, erősségem!” (Zsolt 18,2) Halljuk meg *Luther Márton* bátorítását: „Te tudd, hogy nincs a földön nagyobb vigasztalás, mint amit Urad maga kínál és ad. Mert amikor téged Krisztus szeret, akkor Isten maga szeret. Az ő tulajdona, édes gyermeke vagy! És igéjében mindent megtalálsz, ami az ő akaratát és üdvösségedet illeti.” Fogadd el ezért Jézus heti igéinkben felcsendülő hívását, hogy elmondhasd: „Boldog az, aki Isten országának vendége.” – „Jöjjetek, mert már minden készen van.” (Lk 14,15.17) A nagy vacsora résztvevői csak azok lesznek, kik nem utasították el a Fiú meghívását, aki Atyja ígéretét teljesíti be: „Felülditem a fáradt lelket, és megelégitem minden elcsüggedt lelket.” (Jer 31,25) Örökre az ő szeretetközösségében élhetnek, és „boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzőjének vacsorájára” (Jel 19,9). Pál megerősíti a gyülekezetek tagjainak szóló meg/elhívást: „Ezért tehát nem vagytok többé idegenek és jövevények, hanem polgártársai a szenteknek és háza népe Istennek. Mert ráépültetek az apostolok és a próféták alapjára, a sarokkő pedig maga Krisztus Jézus.” (Ef 2,19–20) E világban egyszerre hangzik a bölcsesség s a balgaság hívogatója; de mi tudjuk az igéből: „A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme, és a szentnek a megismerése ad értelmet.” (Péld 9,10) Midjén papja, Jetró befogadta a menekülő Mózes: „Miért hagytátok ott azt az embert? Hívjátok ide, és egyék velünk!” (2Móz 2,20) Az istenfélő Anna imádkozva hívta segítségül a Seregek Urát: ha „nem feledkezel meg szolgálólányodról, hanem fiúgyermeket adsz, akkor egész életére az Úrnak adom...” (1Sám 1,11) Jézus meghívta a három napja őt hallgató, éhes sokaságot a pusztaiban egy különös, közös étkezésre: „...vette a hét kenyeret és a halakat, hálát adott, megtörte, és a tanítványoknak adta... Mindnyájan ettek, és jólaktak...” (Mt 15,36.37) Az Úr Jézus a kereszten, a halála előtti utolsó, embernek mondott szavával így hívta magához első vendégként az istenfélő gonosztevőt, aki elismerte saját bűneit, s felismerte Krisztus királyi uralmát: „Bizony, mondom néked, ma velem leszel a paradicsomban.” (Lk 23,43) Isten hazaviszi népét örök országába: „Mert megváltotta az Úr Jákóbot, megszabadította. Megjönnek majd, és ujjonganak...” (Jer 31,11.12) „Jöjjetek, Isten Fia hív: / »Térj énhozzám, megterhelt szív! / Jöjj, hívlak, fáradt lélek! / Te, ifjú s öreg, jöjjetek! / Hadd adjak örök kincseket / És nyugalmat ténéktek!»” (ÉÉ 435,1)

■ GARAI ANDRÁS

Hosszú vagy mély?

(Egy különleges konfirmandusvizsga)

Kis gyülekezet a pesterzsébeti. Kicsiny-ségében is vannak persze hullámhegyei és -völgyei. Vannak bő konfirmandus-évfolyamok, és vannak ritkábbak. Ez utóbbi volt a 2011–2012-es konfirmandusok közössége is.

Mivel csak két konfirmandus korú fiúcska jelentkezett konfirmációra – és a vasárnapi istentiszteletünk ráadásul keresztelői istentisztelet is volt –, elhatároztam, hogy nem tartunk külön vizsgát. Kis gyülekezet lévén a szó szoros értelmében keresztelői istentiszteletet tartunk, amelyekre meghívjuk az egész családot. A gyülekezetre emlékeztető lapot kapnak a szülők, a keresztszülők, és a nagyszülőkről, sőt a dédszülőkről sem feledkezünk meg. (A Szentháromság vasárnapján tartott alkal-

mon megkeresztelt csecsemő egyikének még az üknagyanyja is él, tehát öneki külön imádságot írtunk az emléklap borítójára.)

Ilyen körülmények között készülünk a konfirmációs vizsgára. Nem arra gondoltunk, hogy hosszú lesz az istentisztelet, hanem arra, hogy a káté vizsgatételeit beépítjük a szertartásba. Így kaptunk választ a bibliaismeretről, mielőtt a lekción elhangzott volna. Ismertettük a keresztség lényegét a szertartás előtt, és még azzal is emlékeztetesebbé tettük az eseményt, hogy a keresztelőkút mellett a két fehér ruhás konfirmandus fiú mondta el a keresztség szerzetési ígét. Ezután következett egy hagyományos és – szerintem – kívánatos fogadalmotétel.

Idősebb konfirmandusaink – a fiatal házaspár – saját szavaikkal is elmondták, hogy egy életre döntöttek az Úr Jézus mellett. Ehhez a döntéshez kérték a Szentlélek erejét és a gyülekezet támogató imádságát. Ezután csendült fel az „Erősítsd meg, Istenünk, amit cselekedtél értünk...” (Gyülekezetünk honlapján – www.pegy.hu – mindenki elolvashatja a *Holl* házaspár által korrektil megfogalmazott és elhangzott biznyságtételt, és ugyanott meg lehet nézni a keresztelőiemléklap-sablonokat is.)

Ez a konfirmáció nem hosszú volt, hanem – mint a zsúfolt templom atmoszféráján lemérhettük – mély. És épp ezért – reméljük – maradandó.

■ GYŐRI JS. *VDM

TÓTH PÉTER FELVÉTELE

HIRDETÉS

DIGITALSTAND

www.digitalstand.hu

Olvassa az Evangélikus Élet digitális változatát!

Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságstand kínálatából, olvasson számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon!

www.digitalstand.hu

Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

Múzeumok éjszakája

2012. június 16. – Evangélikus Országos Múzeum

Keresd a nőt!

Kiállítás: *Hivatásunk az élet – Reformáció és nők*
Egynapos tárlat: *Nők a Bibliában*

Sminkes tanácsok a 18. századból / Mrs. XX / Kakuktojások / Múzeumi totó

19.00–20.00: Asszonyélet – *Kertész Eszter* költő, *Borsos Kata* (hegedű)

20.00–21.00: Gazdasszonynak szükséges könyv, azki tud vele élni – házi praktikák régen, kóstolóval – *S. Sárdi Margit* irodalomtörténész

20.00–21.00: Orgonakonzert – *Somogyi Anna*

21.00–22.00: „Zeng a lélek, zeng a szó, zeng a szerelemajtó” – *Jobb Emese* (ének, koboz)

22.00–23.00: Régi zene – régi nőktől – *Abel Concerts* (*Murányi Márta, Bozzai Balázs, Regős Júlia, Győri István*)

23.00–24.00: Szőlőskertek királynője és a Róka. Női borkóstoló bordalokkal – *Nyakas Borászat* és *Róka Szabolcs* (ének, koboz)

PALACKPOSTA

Tűnődés a végekről

Az egész a tanévzáró kapcsán ötlött fel bennem. Azután jött a többi is. Mostanában értünk az egyházi év első, ünnepekkel teli felének végére. A napokban fejeztem be egy jó regényt, s ahogy lenni szokott, még sokáig – amíg egy új történet magával nem ragad – tátongó úrt hagy bennem maga után. A házunk előtt elvirágoztak a hársfák, s napokon belül a fülemülék is felhagynak éjjeli koncertjeikkel. Vég nélkül sorolhatnánk, hogy életünk tele van végekkel. Szinte naponta gyászolnunk kell valamit.

Persze vannak jó végek is! Itt van rögtön a tanév, amelyért aligha ejt könnyet bárki is. Ilyen egy hosszú betegség vége vagy éppen a vizsgaidőszaké. A kenyér végét, a serlit pedig kifejezetten kedvelem.

Mégis, valamennyi végnek – még a jónak is – van valami melankolikus, alkonyi tónusa. Mind hordoz valamit az utolsó, a legfájdalmasabb végből, vagy inkább ez vetül vissza, s járja át életünk napi kis halálait.

Memento mori – mondták a régiek. Emlékezz a halálra vagy a halottakra. Akárhogy fordítjuk is, első hallásra egy megöregedett, kiábrándult életgyűlölő fenyegetésének hangzik, aki fiatalabb, életörömtől duzzadó kortársai kedvét akarja ily módon szegni. Ez azonban nem feltétlenül igaz. Az intelm eredetileg talán épp az életnek, az életért fogalmazódott meg. Igazán csak a vége felől nézve tűnik fel az élet és az élő annak, ami: minden pillanatával és porcikájával együtt végtelenül drágának.

A közelmúltban több fiatalon elhunyt lelkesztársunkat is gyászolnunk kellett. Velük kapcsolatban újra alkalmam volt átélni azt, ami többé-kevésbé valamennyi gyászunk tapasztalata. Haláluk, illetve feltartóztatatlannak bizonyuló betegségük hirtelen felértékelte bennünk személyüket, életüket. A baljós hírek nyomán egyszerre olyan fontossá lettek számunk-

ra, amilyenek – döbentünk rá a gyászra készülve – már addig is, a halál fenyegető árnya nélkül lenniük kellett volna. Ez pedig a hiány és az elmulasztott lehetőségek fájdalma mellett tudunk csak igazán szeretni; hogy mulandóságunk és szeretetünk elválaszthatatlanul összetartozik?

A válaszáért, azt hiszem, emberségünk legmélyebb rétegeibe kellene alászállnunk. Oda, ahova aligha juthatunk el, hiszen rólunk van szó, s önmagunknak nem vagyunk, nem lehetünk mesterei.

Ha hagyjuk, hogy a Jézus-dráma átjárjon, akkor talán nincs is feltétlenül szükségünk a válasza. Benne arra bízhatjuk magunkat, akinek kötődését nem az elmúlás élteti, hanem aki szeretetével úrrá lett a végen s a végeken.

■ IFJ. CSERHÁTI SÁNDOR

Névjegy:

ifj. Cserháti Sándor

Huszonharmadik éve vagyok lelkész. Az első tized a Tolna megyei Völgység szelíd lankái között töltöttem. Ezután kerültem Szegedre, ahol egyébként gyermek- és ifjúkorom nagyobb része is zajlott. Nyelvész feleségem és két iskolás leányom révén egy négyfős családban élhetek, amelyet március óta Tücsök kutyánk egészít ki, némileg javítva a nemi arányokon. Az idei Szélróza szervezéséből – korábbi tapasztalataimra való tekintettel – elsősorban tanácsadóként veszem ki a részem.

MERÍTS!

Színes, levegős, lendületes

Szélróza. Evangelikus fesztivál. Kulturális, spirituális találkozó. Premissziós ifjúsági alkalom.

Szélróza. Kétévente az egyházban – immár kilencedik alkalommal.

Szélróza. Még nem volt a Balaton partján. Most lesz. Július 18–22. között a folyódliget gyermektábor területén. Remélem, sok fiatalal és lélekben fiatalal együtt.

Mindig meghatározó, hogy az ember milyen arcokat társít egy eseményhez. Számomra a Szélróza mindig is arról szólt, hogy újra találkozhatom azokkal az emberekkel, közösségekkel, akikhez, amelyekhez valaha tartoztam, akikkel, amelyekkel egészen sok élményt élhettünk át közösen. Sorolhatnám a zuglói ifisektől kezdve a birkásokon és láthatatlan színház-csapatok, a Vas megyei fiatalok, az esküvőm és a lelkeszavatom helyszínéknél is szolgáló kőbányai templomhoz tartozó közösségen keresztül szinte fél egyházig sokak arcát. És nemcsak azért, mert az „*arckönyv*” nevű internetes oldalon többek életét virtuálisan máig is követhetem.

Remélem, hogy a Balaton partján is meg tudom kérdezni majd néhányuktól, hogy

„Emlékszel, amikor...?” vagy azt, hogy „Mi történt azóta...?”

És azt is szívesen elmondom majd nekik, hogy mennyire szeretem, amikor az egyházunk olyan, mint a

Szélróza. Amikor színes. Amikor levegős. Amikor lendületes. Amikor étellel teli. Amikor azt érzem, hogy jó idetartozni.

Hiszem, hogy az idén is erre szólhat a hívás. A téma („*Meríts!*”) és a mottó („*Örömmel meríték a szabadság vízből!*”) arra hívhat kicsiket és nagyokat egyaránt, hogy a szabadság témakörében tervezendő előadások, beszélgetések, merítések (!), közösségi sport- és zenei programok, kulturális események azt segít-

sék megélni, hogy jó ehhez a színes közösséghez tartozni.

Így jó lesz majd együtt mozogni a *Csík* zenekar dallama-ira, hallgatni *Klaus Douglaszt*, *Pekka Simojokit*, *Karl Schiefermairt*, végigjárni a *kontrasztkiállítást*, meglátogatni a Reménység színpadot vagy éppen a *Szélróza Banddel* igényes dicsőítő dallamokat énekelni.

Hiszem, hogy ezek a lehetőségek mind olyan ajándékok, amelyeket szervezőként szeretnénk adni minél többeknek, hogy aztán mi legyünk a legnagyobb megajándékozottak attól az Atyától, aki egész életünket kezében tartja.

■ MESTERHÁZY BALÁZS
Szélróza-atyá

Az előregisztráció, szállásfoglalás már elindult a <https://szelrozsareg.lutheran.hu/informacio/weboldal> alatt, amely elérhető a www.szelrozsatalalkozo.hu címről is, ahol az utazással, programmal kapcsolatos információk is megtalálhatók. Minden egyéb kérdésben szívesen áll rendelkezésre Csizmadia Nóra Szélróza-koordinátor. Elérhetőségei: e-mail: cs.nuris@gmail.com és szelrozsza@lutheran.hu; telefon: 20/824-9318.

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Felnőttes diákdolog

► A középiskola utolsó évét kezdtük. Szalagavató tánc, tablófotózás, ballagási ruha, érettségi bankett várt ránk. A havonta beszédett osztálypénzből nem futotta volna mindenre, így aztán osztályfőnökünk javaslatára két hétvégét egy közeli cég raktárában töltöttünk. Míg a rádióban a sydneyi olimpiai játékok kajak-kenu és vízilabda-közvetítéseit hallgattuk, a futószalag mellett állva az egyik sokat reklámozott macskaeledel-márka termékintáiból állítottunk össze karácsonyi ajándékokat a brit kiscicák részére... Bő egy évtized távlatából arra kristálytisztán emlékszem, hogy a „nyalánkságok” mellé egy-egy pingponglabdát is be kellett bújtatnunk a csomagokba – arról azonban emlékeim szerint vajmi keveset tudtunk, hogy alkalmi diákmunkásokként pontosan milyen jogszabályok is vonatkoztak (volna) ránk.

Mikor ezt a cikket olvasod, már hivatalosan is kezdetét vette a vakáció. Érettségizőként vagy főiskolásként, egyetemistaként ugyan június 15. után is várhat még rád néhány kellemetlen – értsd: vizsgadrukkos – perc, de mihelyst számodra is véget ér a tanév, már azon töröd majd a fejed, mihez is kezdj a szabad idődel. Előfordulhat azonban, hogy hiába a sok programlehetőség, kellő fedezet hiányában le kell mondanod őket – hacsak nem vállalsz munkát a nyári szünetben (is).

Akár a Szélrózsán való részvétele díját, akár egy új bikini/úszónadrág és a strandbélpők árát szeretnéd összegyűjteni, vagy a lakhatási, tanulmányi költségeid egy részét akarod már most megkeresni – a munka törvénykönyvének rendelkezései rád is vonatkoznak.

Az említett jogszabály kimondja: munkavállaló az lehet, aki a tizenhatodik életévét betöltötte – de iskolai szünetben a tizenötödik életévét betöltött, nappali rendszerű képzés keretében tanulmányokat folytató tanuló is foglalkoztatható, igaz, csak a törvényes képviselő (szülő, gyám, gondnok, nevelőintézeti vezető) beleegyezésével.

A tizennyolcadik születésnapodig *fiatal munkavállalónak* számítasz. Ez azt jelenti, hogy legfeljebb napi nyolc, heti negyven órát dolgozhatsz. Ha a munkaidőd eléri a napi négy és fél órát, akkor harminc perc, ha meghaladja a hat órát, akkor negyvenöt perc munkaközi szünet jár. A munka befejezésétől a másnapi kezdésig legalább tizenkét óra pihenőidő illet meg, és a heti két pihenőnapodból az egyiknek mindenképpen vasárnapra kell esnie. Nem oszthatnak be éjszakai (este tíz és reggel hat óra közötti), illetve készenléti vagy ügyeleti jellegű munkára, nem túlórázhatsz, és nem adhatnak olyan feladatot, amely veszélyezteteti az egészségedet, vagy más módon káros lehet rád nézve.

De figyelem, a törvény nemcsak a jogaidat, hanem a *kötelezettségeidet* is rögzíti! Más munkavállalóhoz hasonlóan neked is idejében és munkára képes állapotban kell megjelenned a munkahelyeden, és a tőled elvárható szakértelemmel és gondossággal, az előírásoknak, utasításoknak megfelelően kell elvégezned a rád bízott feladatokat. Július 1-jétől ugyanis a

megbízhatatlan diákokkal szemben az alkalmazottakra vonatkozó polgári jogi felelősségi szabályok, valamint a munkajogi kódex fegyelmi, kártérítési felelősségi szabályai is alkalmazhatók.

A munkavégzésért cserébe téged is megillet a minimum bruttó 535 forintos *órabér*. Az

álláshirdetések alapján – mint arról nemrégiben az egyik napilap is cikkezett – a bolti kiegészítésért, raktári, leltározási és szórólapozási munkáért fizetnek a legkevesebbet, óránként bruttó 550-650 forintot, míg például pultosként, pincérként, hoszteszként bruttó 700-800 forintot is kereshetsz.

A személyi alapbéred pontos összegét, valamint a munkaköröd megnevezését és a munkavégzés helyét a *munkaszerződésed* rögzíti. Ebben azt is meg kell jelölni, hogy ki gyakorolja feletted a munkáltatói jogokat, vagyis hogy kitől kapod az utasításokat. Emellett – kivéve, ha a munkaviszony tartama az egy hónapot vagy a munkaidő a heti nyolc órát nem haladja meg – a szerződés megkötésével egyidejűleg szóbeli, illetve a szerződés megkötésétől számított tizenöt napon belül írásbeli képpel vasárnapra kell kapnod többek között a napi munkaidő mértékéről, a munkakörödbe tartozó feladatokról és a munkabéreddel való elszámolás módjáról.

Dolgozhatsz *alkalmi munkavállalóként* is; ennek mi-kéntjét az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény szabályozza. Az alkalmi munka a munkáltató és a munkavállaló között összesen legfeljebb öt egymást követő naptári napig, egy naptári hónapon belül összesen legfeljebb tizenöt naptári napig, egy naptári éven belül összesen legfeljebb kilencven naptári napig létesített, határozott időre szóló munkaviszony. Az említett törvény hatálya alá tartozik a mezőgazdasági és a

turisztikai idénymunka is; ezekben az esetekben a munkaviszony időtartama nem haladja meg egy naptári éven belül a százhusz napot.

Ha nincs az ismeretségi körödben olyasvalaki, aki alkalmazna, vagy nem szeretnél cégről cégre járva munka után kutatni, lépj be egy *iskolaszövetkezetbe*. Országsszerte számos olyan, speciális szabályok alapján működő gazdálkodó szervezet létezik, amely pénzkereseti és tapasztalatszerzési lehetőségeket nyújtó munkákat kínál középiskolában és felsőoktatásban tanuló tagjai számára. Ehhez szövetkezeti taggá kell válnod (vagyis szövetkezeti részjegyet kell vásárolnod, melynek – általában jelképes – árát kilépés esetén, a részjegy visszavásárlásával térítik meg), nappali tagozatos hallgatói jogviszonnyal kell rendelkezned (ezt a diákigazolványod vagy az iskolalátogatási igazolásod bizonyítja), továbbá adóazonosító jel és bankszámlaszám is szükséges. A munkaszerződést vagy a megbízási szerződést ez esetben a szövetkezettel kötd; ő szervezi meg a munkavégzésedet (egy harmadik személy részére nyújtott szolgáltatás formájában), és a bérfizetést is ő intézi.

A béredet terhelő *személyi jövedelemadó* mértéke a főszabály szerinti mérték, azaz az adóalap 16 százaléka. A munkáltató az általános szabályok szerint köteles megállapítani, levonni és megfizetni a béredet terhelő személyi jövedelemadó-előleget. A tőle kapott igazolás alapján a következő év május 20-áig kell adóbevallást készítened.

Ha munkaviszony keretében foglalkoztatnak, a béredből társadalombiztosítási, nyugdíj-, illetve munkaerő-piaci járulékok vonnak le, de jogosult vagy a szabadságra, szabadságmegváltásra. Ha egy iskolaszövetkezet tagjaként vállalsz munkát, a társadalombiztosítás szempontjából nem minősülsz biztosítottnak, az iskolaszövetkezetnek nincs járulékfizetési kötelezettsége, viszont nincs fizetett szabadság, betegségpénz, fizetett ünnep vagy felmondási idő sem.

Ha abban a kiváltságos helyzetben vagy, hogy nem első-sorban az anyagiak miatt helyezkednél el, akkor gondolkodhatsz valamilyen *önkéntes munka* végzésében is. (Majdan, amikor egy állásra pályázol, az önéletrajzodban ezt is éppúgy feltüntetheted.) Akár a saját gyűlekezetedben is találhatsz olyan feladatokat, amelyeket pont rád szabott a Jóisten. A fizetség persze ilyenkor nem bankjegyekben, hanem, mondjuk, hálás szívvel megfogalmazott köszönetekben és mosolyokban mutatkozik majd meg...

■ V. J.

A diákmunka.lap.hu oldalán keresztül több iskolaszövetkezet internetes oldalát is elérheted, a diákmunka jogi szabályozásáról pedig sok-sok anyagot találhatsz a www.hrportal.hu oldalon.

► Míg a Vörösmarty téren harminc fokban és óriási zsúfoltságban dulakodtak a népek az ünnepi könyvhét sátrainál (leginkább tóki pomposért), addig az Uránia Nemzeti Filmszínház patinás épületében hús klímában, kényelmesen szemlélődhetek a keresztény film- és könyvvásárra érkezők. A háromnapos rendezvényen – június 8–10. között – ritkán vetített filmek és könyvkülönlegességek várták a vendégeket, az emeleti kávéházban pedig filmekhez kapcsolódó beszélgetések zajlottak. Zsúfolt volt tehát az itteni program is, sajnálatos (és érthetetlen) módon azonban nem a látogatók számát tekintve!

A pénteki napot – Czenzhe Zoltán felvidéki építész és néprajzkutató, valamint a „fehér ruhás vándor”, II. János Pál pápa mellett – az evangélikus egyház egyik mártírjának, Dietrich Bonhoeffer német lelkesnek szentelték. Kerek szemüveges alak mosolyog ránk a Luther Kiadó kötetborítójáról és a díszterem filmvásznáról. Mosolyog tizenhét éves szöszke, vadóc menyasszonyával turbékolva és az akasztása előtti pillanatokban egyaránt.

Az egykor *Isten szolgálója* címet viselő film most – a német változattól: *Die letzte Stufe – Az utolsó lépcsőfok* címmel fut. Később a kávéházi beszélgetés során dr. Csepregi András teológus és Horváth-Bolla Zsuzsanna újságíró elidőznek a kérdésnél, vajon melyik címadás a szerencsésebb. Csepregi András az angol *Agent of Grace* megoldást tartja a legeredetibbnek. Az *agent* szó ugyanis ügynököt jelent, ebben tehát benne foglaltatik Bonhoeffer és a náci hatalom konfliktusa; a kifejezés másik fele pedig a kegyelem (*grace*), Bonhoeffer személyes Isten-kapcsolatára utal, mely őt ilyen helyzetben is megtartotta.

Bonhoeffer a sógora, Hans von Dohnányi (Dohnányi Ernő fia) protezsálása nyomán lett az Abwehrben szervezkedő ellenállási mozgalom tagja. A film tanúsága szerint nem gondolta, hogy ekkora „balhéba” keveredik.

Börtönmisszió – rabként. Halálra ítélt fiatal fiú megtérítése vaskos, hideg falon keresztül. Hitler elleni akcióra készülő öngyilkos merénylő megáldása. No, de meg lehet áldani egy gyilkost? Szabad lelkesként államügyekbe bonyolódni? Bonhoeffer folyamatosan lelkiismereti harcot vív.

Magával a filmmel kapcsolatban nem csak a sorok írójának vannak fenntartásai. Csepregi András is említi gyengeségeit, például azt a grandiózus jelenetet, amelyben egy náci

jelképekkel dekorált, óriási terem közepén a katonai ügyész felajánlja Bonhoeffernek a menekülés lehetőségét. Ennek fejében titkos szolgálatot kellene teljesítenie a Führer számára. Mint kiderült, erre a valóságban nem került sor. Érdekes adalék viszont, amit szintén Csepregi említ: Bonhoeffer apja neves antifreudianus pszichiáter volt, akit a hetvenedik születésnapja alkalmából maga a Führer köszöntött fel telefonon! A történelem szörnyű grimasza, hogy a lelkes köszöntő végezteti ki később a fiát.

Hasonlóképp irreálisnak mondható az a jelenet, melyben menyasszonya meglátogatja Bonhoeffert, és a katonai ügyész kellemetlen jelenlétében sugdolódznak, csokoládznak. Kiemeli azonban Csepregi a film hiteltel befejezését, amely a flossenbürgi táborban az akasztás előtti pillanatokot rögzíti. Elhangzik Bonhoeffer híres utolsó mondata: „Ez a vég, de számomra az élet kezdete.”

A beszélgetés elején Horváth-Bolla Zsuzsanna kérdésére, hogy miként lehet példaadó Bonhoeffer a ma embere számára, Csepregi azt válaszolja: sehogy se, ez az életút megismételhetetlen. A beszélgetés végére azonban mégis korigál, és a hallgatóság szívére helyezi: elszántságot, igényességet, bátorságot lehet Bonhoeffertől tanulni.

A szombati program az *Egy élet Afrikáért* című játékfilm vetítésével kezdődik, majd *Az élet tisztelete* című dokumentumfilmmel folytatódik. Mindkettő középpontjában az evangélikus orvos (orgonista, pacifista, „tettista”) Albert Schweitzer áll. A dokumentumok között felvillan pár igen éles és beszédes kép. Egy fehér alak egy fekete beteg fölé görnyed. Egy imádkozó ember az őserdőben. Ez Albert Schweitzer. A cselekvő szeretet megtestesítője. Olyan ember – dr. Fabiny Tamás evangélikus püspök szavait idézve –, akinek semmi nem derogál.

A filmek után a kávéházi szegletben helyet kapott kiállítás tekintheti meg a közönség, mely a Luther-rajzfilm látvány- és figuratervet mutatja be a tervezett tizenhárom epizódnak megfelelően. A képek szemlélésében a film rendezője, Richly Zsolt segít, és rövid előtörténettel is szolgál azoknak, akiknek még újdonság e nagyszabású vállalkozás. Bepillantást nyerhetünk a kulisszák mögé. Richly Zsolt mesél például a stáb kilencnapos Luther-tanulmányújáról, valamint a film három rétegről:

az elbeszélő, a szimbolikus és a dokumentáló rétegről. A szimbolikus talán a legérdekesebb, hiszen a film tanítói szándékának „hatékonyága” is ezen lesz leginkább mérhető.

Lutherről nem csak a 2017-re készülő Luther-rajzfilm kapcsán esik

díszterem mennyezetének gyönyörű berakásai...

Az esős szombat éjjel megágyaz az ünnepi vasárnapnak az Urániában is. Ordass Lajos nevét, történetét heti-

Győri János Sámuel és Kende K. Péter

szó. Galambos Ádám, az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány elnöke vezeti az Albert Schweitzerről szóló asztali beszélgetést. Fabiny Tamás párhuzamba állítja – a köztük lévő négy száz évet már valószínűleg áthidaló – két alakot: Schweitzer lutheránus, és tulajdonképpen Luther is „schweitzerianus” – mondja humorosan. Két harcos lélekről van szó ugyanis. Richly Zsolt, a másik kérdező is megerősíti ezt, mondván, Luthernek és Schweitzernek is meg kellett küzdenie nap mint nap a hitéért. Fabiny Tamás összefoglalva azt mondja, Schweitzer alakja azért lehet irányadó, mert a nagy eszméket képes volt a mindennapokba plántálni. „Nyugalommal, emberek között, az élet sűrűjében valósította meg őket. És ma már bizony nem kell ehhez Afrikába utazni...”

Az estét a „fellegajtó-nyitogató” Buda Folk Band zárja. A csapat Erdélyből érkezett, profiljuk a világi népzene, mottójuk, hogy a népzene mindenkié. „Addig élek, amíg élek, amíg bennem zeng a lélek” – dalolja a karcú, barna leány, miközben a háttérben húzzák a legények. Mögöttük a vöröslő függöny, fölöttük a

lapunk olvasói jól ismerhetik. Különös azonban ráébredni egyházunk túlzásaira. Miért lenne mártírsorsú a félreállítás méltósággal tűró, majd a hetvenhét éves kort is megélt, élete delén köztisztelőben álló, alkotó, igehirdető ember? A mártír szó eredetileg vértanút jelent. Ordass Lajos két évet ült börtönben, s erről az időszakról azt írja – ahogyan a róla szóló dokumentumfilmben is elhangzik –, hogy Isten segédelmével a sanyarú körülmények ellenére is termékenyek voltak.

Akadnak azonban olyanok, akik miérteikre soha nem kaptak magya-

A „fellegajtó-nyitogató” Buda Folk Band

rázatot. Ilyen volt Kende-Kirchknopf György, a Kolozsvárról, Deák térről, Kelenföldről kitessékelt lelkes. Az ő neve az egyházon kívül talán kevés-

sé ismert. Nem volt akkora beleszó-lása egyházi ügyekbe, mint Ordassnak, de éppenséggel a „mártír püspök” miatt kínózták meg az Andrássy út 60.-ban, majd internálták Kistarcsára. Később ő az, aki megalapítja az *Ordass Lajos Baráti Kört*.

Az *Isten mindig nagyobb* címet viseli a „Gyurka bácsiról” szóló film. Sokszor csukott szemmel beszélt, ahogy Győri János Sámuel lelkes elmondása szerint – aki a film után fagatja a Kende unokát – gyakran prédikáció közben is tette. Minden mondata kerek, minden gondolata ép, nyelve régies, beszéde hol könnyű, hol mosolyfakasztó. Ez utóbbit híven példázza a nézőtér általános derűséget keltő, a kitelepítésből megemelt kecske, Lidi meghatározása: „tejjipari központunk”.

Kende K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója csak mosolyog a lelkesedésre, nagypapa kapcsán – hasonló attitűddel – Krisztus-központú egyeneségről beszél. Nagypapa „mérhetetlen korrektségét” illusztrálva meséli el a „tojásnapló” történetét. E nyilvánvaló tartást két és fél éven keresztül nagy körültekintéssel és precizitással vezette Gyurka bácsi, pontosan feljegyezve, melyik tyúk – a derék szárnyasok egyébként a könnyebb azonosíthatóság végett mindannyian számot viseltek – melyik napon hányat tojt... A mindig a lényegre koncentráló nagypapát szintén lényegre törő, rövid, tömör beszélgetés idézi meg. Kár, hogy a „büféfosztogatók” harsánysága néhány fontos mondatot megfosztja a hallgatóságot...

És persze az is sajnálatos, hogy utközik két program: aki nem akar lemaradni a beszélgetésről, annak le kell maradnia az *Isten szegényeinek nevében* című, Teréz anya életét bemutató filmről.

Valamiféleképp kárpótolhatnak viszont a mindhárom napon – kora délutántól estig – hívogató könyves standok: az Etalon Film, a Magyar Bibliatársulat, a Kálvin Kiadó, a Good News könyvesbolt és természetesen a Luther Kiadó kötetei.

Nemcsak izgalmas filozófiai, teológiai, egzisztenciális kérdésekkel küszködve és gondolatokkal gazdagodva térhetett haza a látogató az első keresztény film- és könyvvásárról, hanem valódi inspirációval, hitben megerősítve, készen állva a hétköznapi szolgálataira – legyen az könyves standok körüli közelharc vagy munkában való állhatatosság.

■ KINYIK ANITA

Egy „értelmiségi” az értelmes, értő életűek társaságában

Az úgynevezett értelmiségi fiatal e hétvégén az Urániában újfent megbizonyosodhatott afelől, hogy tanulmányai – választott szakiránya lett legyen bölcsész, műszaki, orvosi – csak a 0. szintet jelenthetik emberségében. Hogy hiába bújt éveken át vaskos köteteket, okoskodott romkocsmákban mindenféle elméletekről, hiába nézdegéli elegáns távolságtartással a világ dolgait; sehol sem tart. Vizezett sör a léte. Neki se ízlik, mások szomját sem oltja vele.

A keresztény film- és könyvvásár olyan személyiségeket vonultat fel, szólaltat meg, vetít elénk az Uránia filmpalotában, akik láttán, hallatán torkunkra forr az individualizmus. Ők a tettek emberei. Olyan tettek,

amelyekhez mi még csak gondolatban sem jutunk el, mert piciny világ-egyetemünk elsősorban önmagunk körül pörög. Ezeknek az embereknek élete a szolgálat. De mi sem áll távolabb tőlük, mint a pejoratív értelemben vett szolgalelkűség. Urak ők fejet, térdet hajtván, fekélyes sebet gyógyítva, cella mélyén vacogva.

II. János Pál pápa és kalkuttai Teréz anya történeteit mindannyian ismerjük. De tudjuk-e, kicsoda Dietrich Bonhoeffer? Sógora Dohnányi Ernő zeneszerzőnek a fia volt, az ő révén keveredett bele az Abwehr Hitler-ellenes akcióiba. A mozgalmat leleplezték, őt is kivégezték. Egyébként evangélikus lelkes volt. Porig rombolt templomban sem ha-

gyott fel a prédikációval. Börtönlevei sem panaszevelek, azokban is örömhírt hirdet. (A levelek szerkesztője és kiadója Bonhoeffer barátja, Eberhard Bethge; magyarul '99-ben jelentek meg.)

Vagy olvastuk már dr. Albert Schweitzer filozófiai munkáit? A szombaton vetített dokumentumfilm, *Az élet tisztelete* kicsit közelebb visz a Gandalf-szerű figurához, „a Nagy Fehér Varázslóhoz”.

Figyelemre méltó például – ezen írás felütéséhez is kapcsolódóan – a következő epizód: „Szeptember közepén megkezdődnek az esőzések. Most azután sürgősen száraz helyre kell tenni az épületfát. Minthogy igen kevés munkaképes férfi van a kórház-

ban, két hívemmel magam cipelem a gerendákat, deszkákat. Közben észreveszek egy hófehér ruhába öltözött feketét, az egyik beteget jött meglátogatni.

– Halló, barátom – kiáltok oda neki –, nem jönnél egy kicsit segíteni?

– Én értelmiségi vagyok, és nem hordok fát – hangzik a válasz.

– Szerencsés fickó vagy! – válaszol nekik. – Én is értelmiségi akartam lenni, de nem sikerült.”

Önéletírásában több helyen foglalkozik a bennszülöttek térítésének kérdésével. Sosem akarta a hagyományait megsérteni, mégis, az evangéliumot hirdette nekik saját életével és persze szóban, az ő nyelvükre fordítva. Jézus például törzsfőnök-

nek nevezi. Talán érdemes erre a törzsfőnökre hallgatni és nem a haragosra...

A mi túlképzett gőgünknek sem ártana egy afrikai missziós út egy olyan értelmiségivel, mint Albert Schweitzer. De persze ahhoz, hogy az ember ne csak magáért éljen, nem kell Afrikába utazni – ahogy ezt a kávéházi beszélgetés során Csepregi András teológus is megállapítja. Akármilyen tudományban mélyedtünk is el, akárhány könyvet olvastunk is el, az élet szeretete csak közvetlenül tanulható, tapasztalható. Ne derogáljon hát nekünk se fát hordani!

■ K. A.

Forrás: kultura-es-kritika.blog.hu

HIRDETÉS

Meghívó evangélikus találkozóra

Jézus mondja: „Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért. Ti barátaim vagytok.” (Jn 15,13.14)

Tisztelettel és szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt az I. zirci evangélikus találkozóra, amelyet június 23-án, szombaton 15–17 óra között tartunk a zirci evangélikus–református templomban (Zirc, József A. u. 6/a).

Program: *Szeverényi János* országos missziós lelkész bibliai előadása; énekhar szolgálat; fórumbeszélgetés; ismerkedés.

Erős vár a mi Istenünk!

A zirci evangélikus gyülekezet vezetősége:
Illés Ferenc felügyelő,
Nagy Károlyné gondnok (88/415-728),
Magassy Zoltán lelkész (20/824-4808)

HIRDETÉS

Táborok 3–12. osztályosoknak – Piliscsabán és Felvidéken

Mottó: „Jézus hírnökei”

Jézus eljövételét már születése előtt jóval megjövendölték többen is. Bölcs vagy éppen tévelygő ószövetségi próféták ők. Vajon miről is szól az ő életük, elhívásuk vagy talán küldetésük? Milyen utat szánt nekik és neked Isten?

Ha te is szívesen találkozolnál – velünk együtt – Jézus hírnökeinek történeteivel, és beszélnél Isten nekünk szánt útjairól, gyere táborozni a KÖ-SZI-vel a 16. Napvető evangélikus közösségépítő táborba!

Egy felejthetetlen, kalandos hét, sok-sok igaz barát, rengeteg izgalmas játék és vetélkedő, tartalmas beszélgetések és áhítatok várnak rád!

Turnusok:

július 22–28. (3–8. osztályosok)
július 29. – augusztus 4. (7–12. osztályosok)
augusztus 12–18. (3–8. osztályosok)

Jelentkezés: 30/639-1448, www.koszi.net

HIRDETÉS

Reformáció és a nők az MTV-ben

Június 17-én, vasárnap a Magyar Televízióban az m1-en 9.55-kor, az m2-n 12.55-kor *Reformáció és a nők* címmel látható 26 perces összeállítás. Közreműködik: *Harmati Béla László, Joób Emese, Kertész Botond, Kovácsné Tóth Márta és Zászkaliczky Zsuzsanna*. Szerkesztő: Nagy László.

Istentiszteleti rend • 2012. június 17.

Szentháromság ünnepe után 2. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: 1Jn 3,13–18; Ézs 55,1–5. Alapige: Jn 7,40–53. Énekek: 61., 435.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.) Szalay Tamás; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., összegyülekezés napja) Donáth László; du. 2. (a gyülekezet gyermekeinek júniálisa); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. dr. Magyar-kúti Gyuláné; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Pelikán András; du. 6. (dszesszistentisztelet) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. Kovács Viktor; de. fél 11. (úrv.) Kovács Viktor; du. 6. Schulek Mátyás; **XI., Németszőlgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zuglói, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Béres Tamás; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Bátorovszky Gábor; **Mátyásfalva, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Bátorovszky Gábor; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (tanévzáró) Nagyné Szeker Éva; **Rákosszabá, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Wiszkidenszky András; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Wiszkidenszky András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Bence Imre; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szitás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Fabiny Tibor. Összeállította: BODA ZSUZSA

Gyülekezeti nap és templomjubiläum

► Egy jól sikerült Leader-pályázatnak köszönhetően jól sikerült közösségépítő gyülekezeti napot szervezett az elmúlt hét vasárnapján a győrújbaráti evangélikus gyülekezet. Ennek keretében adtak hálát kétszázhuszonöt éves templomukért is.

Szép hagyomány a győrújbaráti győrszemerei gyülekezetben, hogy tanévzáró csendesnapot, illetve gyülekezeti napot tartanak. Ebben az évben azonban bővíteni tudták a kínálatot annak köszönhetően, hogy

tes portált, végül pedig hogy az év végéig négy közösségépítő napot tartanak a három egyházközösségben.

Ebben a sorban volt az első múlt vasárnap az egész napos győrújbaráti programsorozat. A gyülekezeti nap mottóját egy Wass Albert-idézet adta: „Az a dolgom, hogy hidat építsek a múlt és a jövőnd között. És hogy ennek a hídnak a pilléreibe beleépítsek mindent, amit a jövőndbe átvenni érdemes.”

Más oka is volt azonban az ünnepelésnek, hiszen hálát adhattak a győrújbarátiak azért, hogy kétszázhuszonöt évvel ezelőtt felépült az itt élő emberek lelki hajléka, az evangélikus

Júlia is, aki nemcsak felkonferálta a népdaléneket, de rövid előadást is tartott a szeretet kommunikációjáról.

A művészi élményt nyújtó blokk után a helyi civil szervezetek mutatkoztak be, valamint *Schreiner Károly* népi faragó munkáit tekinthették meg az érdeklődők. Emellett a gyülekezet gondnokának, *Takács Ernőnek* a fotókiállítása is sok látogatót vonzott. Egy rendhagyó „skanzen” is kialakítottak a szervezők, ahol régi, már lassan feledésbe merülő szerzőket, használati tárgyakat állítottak ki. Akik nem sofórként érkeztek, azokat borbemutató várta. A gyermekekre is gondoltak a gyülekezet vezetői, hiszen számukra kézműves-foglalkozást és játszótér-házat szerveztek.

Délután ünnepi úrvasorás istentiszteleten emlékeztek meg a templom jubileumáról. Az ünnepi alkalmon *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke Jn 3,8 alapján – „A szél arra fúj, amerre akar, hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön, és hová megy. Így van mindenki, aki a lélektől született” – hirdette Isten ígéjét. Az istentisztelet keretében

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

a Magyar Köztársaság kormányának – európai uniós támogatások elérését is lehetővé tevő – *Új Magyarország vidékfejlesztési programja* keretében kétmillió forint támogatást nyertek a *Jövőbe mutató múltunk* című projekt végrehajtásához.

Ebből a pénzből azt vállalták, hogy elkészítenek egy, a gyülekezet történetét bemutató kiadványt, valamint az egyházközösség és a projekt megismertetésére szolgáló internet-

templom. *Karsay Lajos* helyi lelkész azzal érzékeltette, milyen hosszú idő ez a kétszázhuszonöt év, hogy elmondta, amikor az amerikai Fehér Ház helyét megépítette előtt kikölpözték, Győrújbaráton már öt éve énekeltek az *Erős várunkat...*

A programok sora rövid igei köszöntéssel kezdődött, majd *Szvorák Katalin* előadóművész énekelt az összegyűlteknél. Vele érkezett a népszerű tévés személyiség, *Kudlik*

köszöntötték a gyülekezet jubiláló konfirmandusait. A legfiatalabbak tíz éve, a legidősebbek hetvenöt éve konfirmáltak.

Karsay Lajos a gyülekezeti nap zárásaként elmondta, hogy a következő hasonló alkalmakat az új tanév kezdetén, a reformáció ünnepén, illetve advent első vasárnapján tartják, felváltva a három gyülekezet területén.

■ KISS MIKLÓS

Hagyományteremtő evangélikus találkozó

► Hatszáz meghívót küldtek ki a szervezők arra az evangélikus találkozóra invitálva, amelyet az elmúlt hét szombatján hagyományteremtő szándékkal rendeztek meg első ízben Győr leánygyülekezetében, Győrújfalun. A meghívottak közül mintegy háromszázán jeleztek vissza valamilyen módon, és közel kétszázán el is jöttek a találkozóra. Az egész napos rendezvényen a lelki töltökezés mellett piknikkel egybekötött kötetlen beszélgetés, ismerkedés, lovas kocsis falunézés várta a vendégeket.

– A találkozó ötlete egy őszi presbiteri gyűlésen vetődött fel – mondja *Jakus Gyula*, a gyülekezet gondnoka. – Azon morfondíroztunk akkor, hogy miképpen lehetne megszólítani a győrújfalusi híveket egy nagyobb szabású gyülekezeti alkalommal. A beszélgetés során vetődött fel az ötlet, hogy ha már ilyet szervezünk, akkor ne csak az itt élő híveket keressük meg, hanem azokat az elszármazottakat is, akiket ebben a templomban kereszteltek és konfirmáltak, de már nem élnek Győrújfalun. A keresztelési és konfirmációs anyakönyvekben fellelhető címek és az elköltözötték faluban élő hozzátartozói segítettek felkutatni az egykori gyülekezeti tagokat.

– A szervezésben nem evangélikusok is segítettek – veszi át a szót *Jánosa Attila*, a gyülekezet lelkésze. Szinte minden gyülekezeti tag vegyes házasságban él, és mindenki szá-

mára teljesen természetes volt, hogy a találkozó szervezésében és lebonyolításában segít és részt vesz.

Az alkalom istentisztelettel kezdődött, amelyen *Kiss Miklós*, a Győr-Mosoni Egyházmege esperese szolgált igehirdetéssel, mégpedig az *Útmutató* egyik aznapi igéje alapján: „Pál írja: *Krisztussal együtt munkálkodva kérünk titeket, úgy éljétek, mint akik nem hiába kapták az Isten kegyelmét.*” (2Kor 6,1) Az ünnepi alkalmon *Búza Zsófia*, a főti Evangélikus Kántorképző Intézet hallgatója énekelte szolgált.

Az istentisztelet után sokan a közeli temető felé vették az irányt, hogy meglátogassák elhunyt szeretteik sírját. Az ebédet sátor alatt fogyasztották el a résztvevők. A helyszínen főzött ételekhez kemencében sült kenyér dukált, de lángost és rengeteg süteményt is feltálatk az asszonyok.

A kulináris élvezetek után ismét a templomban folytatódott az első győrújfalui evangélikus találkozó. Először koncertet hallgattak meg az egybegyűlteket: *Somogyi Balázs* énekelte *Bendix Nielsen Dávid* orgonakíséretével. Ezután *Baranka György* nagytarcsai lelkész tartott vetített képes előadást *Motorkerékpáron Pál apostol nyomában* címmel. Az eseményt Jánosa Attila úti áldása zárta – volna, de mintegy slusszpoenként a mindössze tízenegy éves *Kordoss Richárd* ajándékozta meg meg nagyszerű orgonajátékkal az összegyűlteket.

Gerencsérné Németh Erika beledi vezető óvónő egy volt azok közül, akik meghallották a hívó szót, és hazalátogattak egykori gyülekezetükbe.

– Én ebben a győrújfalui templomban konfirmáltam, és házasságot is itt kötöttem – mondja. – Huszonöt éve mentem el Beledbe, hiszen a férjem odavaló. A meghívás óriási örömmel töltött el, mert ide kötnék gyökereim. Amikor a falutáblához érünk, mindig azt szoktam mondani a családomnak, hogy most vegyetek egy mély lélegzetet, mert ez az igazi szigetközi levegő. Csak a köszönetemet tudom tolmácsolni azoknak, akik megálmodták és megvalósították ezt a találkozót.

■ K. M.

„Szuperfák” Magyarországon

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

zött ez is vizsgálják abban a kutatásban, melyre a gödöllői Szent István Egyetem (SZIE) Mezőgazdaság-tudományi Kara szerződést kötött a smaragdifa védjegyet bejegyző céggel, a budapesti Sunwo Zrt.-vel.

A kutatók kíváncsiak arra, vajon a növény hazai viszonyok között is produkálja-e az amerikai szaksajtóban megjelent, fentebb is említett teljesítményt. A kutatás kiterjed továbbá a megtermelt virággorra is, mert az érdekes lehet a méhészek számára. Annnyit már most lehet tudni, hogy a fának hatalmas a vízigénye, tehát erősen „vízszaroló” növény. Dr. Kispál Tibor, a SZIE nemzetközi fejlesztési és trópusi osztályának kutatója szerint ezt kihasználva esetleges megoldásként olyan árvízveszélyes területekre is lehetne telepíteni, amelyek más módszerrel szinte menthetetlenek.

A számos kedvezőnek ígérkező tulajdonság mellett aggodalomra persze mindig van ok. Ha probléma lesz a növénytel, a Sunwo cég vállalta, hogy eltünteti Magyarországról – mondta a szakember. A kutatási programnak nincs meghatározott kifutási ideje, azonban mivel gyorsan növő fajról van szó, várhatóan már egy-két éven belül lesznek értékelhető vizsgálati eredmények.

■ Összeállította: JCsCs
(Forrás: Origo.hu)

► Sokat hallhatunk a fák, az erdők klímaváltozást befolyásoló szerepéről, különösen az amazonasi esőerdők gyors ütemű kivágásával kapcsolatban. Nemrég látott napvilágot a hír, hogy több mint harmincéves munkával a kutatók egy olyan fajhibridet állítottak elő, amely ipari mennyiségben „nyeli el” a szén-dioxidot. Néhány hete Kiskunhalas mellett több mint egy hektáron létrehozták az első magyarországi ültetvényt, hogy megvizsgálják a smaragdifa (*Paulownia elongata*) névre keresztelt (az elnevezés védjegyként is bejegyezett) növény hazai viszonyok közötti viselkedését. A zöldségüzemmel foglalkozó cégek nagy reményeket fűznek a „szuperfák” széles körű hasznosításához.

A már említett nagymértékű szén-dioxid-elnyelő képesség mellett a fa fontos tulajdonsága, hogy gyorsan nő, és jobban ég, mint a keményfa. Törzséből nyolcéves növekedés után már egy köbméter faanyagot lehet ki-termelni, amely csomómentessége miatt előnyös a bútortipar számára. Egy kiló száraz faanyag energia-tartalma 4500 kilokalória (kcal), amely jelentősen több, mint egy kiló nyárfa (700 kcal) vagy egy kiló keményfa (2600 kcal) energia-tartalma.

A smaragdifa forgalmazó cégek szerint az anyag a barnaszennet is helyettesítheti, illetve energianövényként (közvetlenül fűtőanyagként vagy a biodízelgyártásban) is beválthat. Az Egyesült Államokban elvégzett elemzések szerint egy négyéves smaragdifa-erdő évente száz tonna szén-dioxidot nyel el, és hetvenöt tonna oxigént termel; ez naponta 205 ember oxigénigényét biztosítja. Egy hétéves fáról évente hatvan kilogramm nitrogéntartalmú levél származik, egy-egy levél hossza elérheti a hetven centimétert; így zöldtrágyaként és takarmánnyként is felhasználható lehet.

A hibrid egyik alapfaja, a császárfánálunk is megtalálható parkokban,

magánkertekben, ahol főként nagy, szív alakú leveleivel, liláskék virágaival, majd érdekes toktermésével díszít. A császárfa a 19. századtól kezdve – a kereskedelem révén – igen agresszíven kezdett terjedni a Egyesült Államok keleti részén és Japánban, kiszorítva a helyi őshonos fajokat.

FORRÁS: WIKIMÉDIA

(Érdekeség, hogy a császárfa tudományos nevének – Paulownia tomentosa – nemzetségnevét I. Pál orosz cár egyik leányáról, Anna Pavlovna Romanováról kapta, aki II. Vilmos holland király felesége lett.)

Hogy a smaragdifa mennyire agresszív, még nem tudni, többek kö-

EVÉL & LEVÉL

„...egyébként Karthágót el kell pusztítani!”

Egy római politikus a szenátusban minden beszédét evvel fejezte be. Látta, hogy Róma jövőjének Karthágó a legnagyobb akadály.

A konfirmációt meg kell szüntetni! A fiatalok egyházzal való kapcsolatának ünnepélyes lezárása egyházunk jövőjének egyik fő akadály. Hiába mondják az illetékesek, hogy ez nem befejezés. A tények mást mutatnak.

Az oktatásnak célja az, hogy a fiatalok megismerjék egyházunk tanítását. Ezt viszont még a felnőttek is alig ismerik. Hogy gondolhatnánk azt, hogy tizenkét-tizenhárom éves gyermekeknél ez sikerül? Más célt kell kitűznünk!

A fiatalok vágnak olyan közösségre, ahol meghallgatják őket, komolyan veszik kérdéseiket, kérésüket, ahelyett hogy kioktatnák őket. Legyen fantáziánk megtalálni ennek a módját. Neveljük és oktassuk a felnőtteket, hogy nyitottak legyenek és elég rugalmasak ahhoz, hogy a fiataloknak is legyen helyük a közösségben. Ha ez sikerül, ne konfirmáljuk ki őket a gyülekezet életéből.

A konfirmációt meg kell szüntetni, de mindenekelőtt a vizsgát, amely azt az illúziót kelti, mintha tudnánk valamit, készen lennénk valamivel. A hitnek semmi köze bemagolt ismeretek elsajátításához és felmondásához. Kit akarunk becsapni ilyen formulákkal, mint „konfirmandusaink számot adnak Isten ígéretének és az egyház tanításának ismeretéről”?

Ezt a konfirmációt meg kell szüntetni. Most ismét elbocsátottunk egyházból néhány konfirmanduscsoportot. Megtettük, amit tudtunk, jövőre „jöhet a következő”, vagy lesz bátorságunk valami mást kezdeni?

Ha nem, félek, hogy jövőnk sem igen lesz, csak konfirmációnk.

SZILAS ATTILA nyugalmazott lelkész (Várpalota)

Meghívó gyülekezeti ház szentelésére

„Ezen a helyen békességet adok! – így szól a Seregek Ura” (Haggeus könyve 2,9b)

Kimondhatatlan hálával és örömmel adjuk hírül, hogy ismét megtapasztaltuk Isten kegyelmét és szeretetét: a lebontott pusztaföldvári evangélikus parókia helyén felépült új gyülekezeti házunk.

Az épület felszentelésére június 23-án, szombaton délután kerül sor. A gyülekezeti centrumot a templomunkban 16 órakor kezdődő hálaadó istentisztelet után Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke áldja meg.

A találkozás örömeiben bízva szeretettel hívjuk és várjuk családjával, ismerőseivel együtt ünnepünkre.

A pusztaföldvári evangélikus gyülekezet tagjai

ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI TÁBOROK 2012

„Az Úr a te örököd...!”
(ZSOLT 121, 5a)

IDÉN SE HAGYD KI KEDVENC TÁBORODAT! HÍVOGASS MÁSOKAT IS! VAGY HA NEM VOLTÁL MÉG EGYIK TÁBORUNKBAN SEM, ITT AZ IDEJE, HOGY KIPRÓBÁLD VALAMELYIKET!

ÉRDEMES...

NYUGATI (DUNANTÚLD) KERÜLETI KONFIRMANDUS- ÉS IFJÚSÁGI TÁBOR
2012. 06. 18–23.
GYENESDIÁS
„...elhagytam a gyermeki dolgokat...”
17 000 Ft
Táborvezető:
Hegedűs Attila
12–19 éves korig

KERKIT-DÉLI KERÜLETI KONFIRMANDUS- ÉS IFJÚSÁGI TÁBOR
2012. 06. 18–23.
BONYHÁD
„Vessétek ki a hálót!”
15 000 Ft
Táborvezető:
Aradi András
12–19 éves korig

ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS IFJÚSÁGI TÁBOR
2012. 06. 25–30.
TELEKGERENDÁS
„Le mersz vetközni, hogy Isten felruházzon?”
15 000 Ft
Táborvezető:
Kutyeyné Ablonczy Katalin
14–25 éves korig

ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS ZENEI TÁBOR
2012. 07. 01–08.
GYŐR
„Indulj el!”
20 000 Ft
Táborvezető:
Huszák Zsolt
14–24 éves korig

ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS HAGYOMÁNYŐRZŐ ÉS KÉZMŰVES TÁBOR
2012. 07. 01–07.
KŐSZEG
„Bibliai mesterségek nyomában”
20 000 Ft
Táborvezető:
Martonné Némethy Márta
6–15 éves korig

16. ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS GYERMEKTÁBOR
2012. 08. 04–10.
BOGÁCS
2. turnus
„Lennél- e a testvérem?”
12 000 Ft
Táborvezető: Pál Marietta
8–14 éves korig

16. ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS GYERMEKTÁBOR
2012. 07. 28.– 08. 03.
BOGÁCS
1. turnus
„Lennél- e a testvérem?”
12 000 Ft
Táborvezető: Pál Marietta
8–14 éves korig

ÉSZAKI KERÜLETI KONFIRMANDUS- ÉS IFJÚSÁGI TÁBOR
2012. 07. 09–15.
GYENESDIÁS
„Folytassuk együtt...”
17 000 Ft
Táborvezető:
Pángyánszky Ágnes
12–19 éves korig

TOVÁBBI RÉSZLETEK ÉS JELENTKEZÉS:
www.gyio.hu
MEE GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI OSZTÁLY (GYIO),
1085, BUDAPEST,
ÜLLŐI ÚT 24.
mee.gyio@gmail.com

Az 1. turnus a nagy érdeklődés következtében már megtelt...

HÍREK, HIRDETÉSEK

Meghívó külmissziói konferenciára

Evangelikus külmissziói konferencia lesz július 5–8. között a Béthel Evangelikus Missziói Otthonban (2081 Píliscsaba, Széchenyi u. 8–12.). Téma: „Lélekszakadva” (misszió – értékörzés). Szolgálattevők: Szemerei János püspök, Balicza Iván lelkész, Varsányi Ferenc lelkész, Ulrike Hansen bajor missziói előadó, Miklya Luzsányi Mónika író-szerkesztő, Szigeti Imre és Szigeti Zita missziói munkatársak Indiában.

Jeletkezés június 25-ig: EKME, 1085 Budapest, Üllői út 24. Szirmai Zoltánné szervezőtitkár, tel.: 20/620-2789; e-mail: margit.szirmai@lutheran.hu; B. Pintér Márta lelkész, tel.: 20/824-2791, e-mail: marta.pinter@lutheran.hu.

A felnőttprogramokkal párhuzamosan ifjúsági tábort is szervezünk. Jeletkezés: Gaál János táborvezető, tel.: 20/824-5541, e-mail: gaal.janos@gmail.com. Részvételi díj: 9600 forint/fő + 500 forint ágyneműhasználat. Hívjuk és várjuk a jeletkezőket!

Az EKME vezetősége

HIRDETÉS

Jézus mondja: „Isten országa olyan, mint az az ember, aki magot vet a földbe. Utána akár alszik, akár ébren van, éjjel vagy nappal, a mag kicsirázik, és szárbá szökik, maga sem tudja, hogyan.” (Mk 4,26–29)

Sok szeretettel meghívom 2012 június havának 24. napján, vasárnap délután 16 órakor a békéscsaba evangélikus Kistemplomba, ahol Isten rendelése szerint Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke lelkésszé avat.

Szűcs Mária

HIRDETÉS

Te Deum – Istent magasztaló hálaadás

- 1969–1976: Celldömölk;
- 1976–1994: Sárvár;
- 1994–2012: Budafok.

Hálaadó istentiszteletre hívjuk, amelyen Solymár Gábor aktív lelkésszi munkáját befejezve elköszön a budafoki gyülekezettől, a budafoki evangélikus templomban június 23-án, 17 órakor.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból június 17-étől június 24-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.50 / Duna Tv Magyar elsők Az első magyar kerékpárosok 9.10 / Duna Tv Máxfél millió lépés Magyarországon Ősz az Alpoknál 9.55 / m1 Reformáció és nők (ismétlés: 12.55 / m2) 10.04 / Kossuth rádió Református ballagási istentisztelet közvetítése Átányból 15.05 / Bartók rádió Jubilato Deo Évszázadok egyházi muzsikája 19.30 / Duna Tv Gázláng (amerikai játékfilm, 1944) (114') 23.20 / Duna Tv Nappozz Holddal – A Kispálfilm (magyar koncertfilm)	11.00 / Duna Tv Lyukasóra (irodalmi műsor) 13.05 / Kossuth rádió Rádiószínház Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem 7/1. rész 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félorája 16.30 / Duna Tv A tudomány műhelyében (német ismeretterjesztő sorozat) Hogyan tanul az agy? 20.05 / Duna World Pannonia 3 keréken (magyar ismeretterjesztő sorozat) Tivadartól Nagycsedig 20.08 / Bartók rádió 28. régi zenei napok Händel: Messiás oratórium	9.05 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Kodály: Missa brevis 16.30 / m1 Balatoni nyár (nyári magazinműsor) 19.40 / Kossuth rádió Csigahéj Részletek Gryllus Vilmos albumáról 19.45 / Filmmúzeum Hegedűs a háztetőn (amerikai musicalfilm, 1971) (172') 21.15 / Duna Tv Pénzhamisítók (német-osztrák játékfilm, 2007) 21.45 / Bartók rádió Szimfónia sárgában Versek Babits Mihály fordításában	7.35 / Duna Tv Szoborfák (magyar film) 13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház félorája 14.00 / Bartók rádió A hét zenészerzője: Joseph Haydn Vokális művek 14.40 / Duna World Máxfél millió lépés Magyarországon A Hernádtól a Sajóig 21.05 / m1 On the Spot: Törzsek (magyar dokumentumfilmsorozat) Timor 23.00 / Bartók rádió Jazzport Válogatás Paco de Lucia új albumáról
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
9.05 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Liszt: Dante-szimfónia 14.55 / m1 A Firtos falvai – Atyha (magyar dokumentumfilm, 2011) 15.05 / Duna Tv Arcélek Bács Ferenc színművész 20.50 / Bartók rádió Sztárparádé Benne: Bach: 51. kantáta 21.15 / Duna Tv Utazás a koponyám körül (magyar játékfilm, 1970) 23.10 / Pax Tv Családi asztal (családi magazin) 0.25 / Duna Tv Oltalom kéretik – A csángók elvándorlása (magyar dokumentumfilm)	12.05 / Bartók rádió Hangverseny délidőben Giovanni Gabrieli: Jubilate Deo 13.30 / Kossuth rádió Az Úr közel! A baptista egyház félorája 14.05 / Kossuth rádió Arcvonások Benedek Katalin mesekutató, néprajztudós 17.00 / m1 Olimpiai eskütétel Élő közvetítés a Művészetek Palotájából 19.05 / Duna Tv Hitvallók és ügynökök – Az igazság szabaddá tesz benneteket... (magyar dokumentumfilmsorozat) Titkosszolgálat a határon túl 21.30 / Bartók rádió Az Alpoktól Zoborvidéig Jeruzsálem	11.06 / Kossuth rádió Közvetítés a kajak-kenu Európa-bajnokságról Zágrádból 15.25 / m1 Út Londonba (olimpiai magazin) 16.15 / m1 Szabadság napja Budapesten 20.05 / Kossuth rádió Esti séta Riportok, beszélgetések, művek a kultúra ösvényein 22.00 / Duna Tv Őszi szonáta (svéd játékfilm, 1977) (89') 23.00 / Bartók rádió All That Jazz Részletek Paul McCartney lemezéről 0.55 / m1 Nagyon zene A Quimby koncertje a Szigeten	8.00 / Viasat History Elérni az eget – A görög óriásai 9.30 / Mezzo Tv Bach: g-moll mise BWV. 232. 10.05 / m1 Biblia a magyar képzőművészetben 10.15 / m1 Református magazin 10.50 / m1 Evangelikus templomok (ismétlés: 13.50 / m2) 15.05 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenesi magazin) 21.00 / Duna World Schiller: Ármány és szerelem Közvetítés a kaposvári Csiky Gergely Színházról felvételről 23.00 / Bartók rádió Jazzlegendák A Louis Armstrong Sextet játszik

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 17.)

Jaj azoknak, akik megvesztegetésért igaznak mondják a bűnöst, de az igazak igazát elvitatják. Ézs 5,22–23 (Róm 14,17–18; Lk 14,(15)16–24; Ef 2,17–22; Zsolt 36) A bűnt nevének kell nevezni mindig, mindenkor, mindannyiunknak! Isten előtt állunk, ezért a bűn elfedezése ugyanúgy napvilágra kerül majd, mint bármilyen más cselekedetünk. A hívők közösségének, az egyháznak különösen is ügyelnie kell arra, hogy megálljon az igazságban az Isten színe előtt, mindig öröködjön a tanítás tisztasága felett, és ne engedje, hogy Krisztus (aki maga az Igazság) üzenete és megváltó műve elhomályosuljon azáltal, hogy istentelen, a hittől idegen célok szolgálatába akarják állítani anyagi előnyökért cserébe.

Hétfő (június 18.)

Napra sincs szüksége a városnak, sem holdra, hogy világítsanak neki, mert az Isten dicsősége világosította meg, és lámpása a Bárány. Jel 21,23 (Zsolt 46,5–6; Péld 9,1–10; 1Kír 12,20–32) El tudnánk képzelni az életünket, otthonainkat, városainkat fény nélkül? És az életünket a hit, a remény fényesugara nélkül? Értelmetlen és élethetetlen lenne a világ és az életünk. Kríziseinkben, vesztéseinkben, kilátástalan helyzetünkben Isten fénye nélkül nem találunk kiutat. A Jelenések könyve arról a korszakról beszél, amikor új eget és új földet teremt Isten, és minden megváltott lélek dicsősége fényében örvendezhet. Krisztus jelenléte az, ami mostani életünk fényforrása, és ő az a belső lelki fény, aki közvetlenül lesz megtapasztalható számunkra az új világban. Ő itt is utat mutat, vigasztalást ad, hitünk által már most részesei lehetünk az eljövendő örökkévalóság üdvözült létállapotának.

Kedd (június 19.)

Ti magatok mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által. 1Pt 2,5 (2Móz 19,6a; 2Móz 2,11–15/16–22/23–25; 1Kír 12,33–13,10) Az egyház egy csodálatos épülethez hasonló, hiszen élő kövekből, az egyház hívő népének sokaságából – belőlünk is – áll. Olyan lelki templom, amelyet őseink, hitvalló elődeink is építettek, és mi is beleépülünk. Ennek, a szent Isten templomának építőköveivé válhatunk, s ezáltal nemcsak Isten lelki háza épül, és hirdeti az ő dicsőségét, hanem mi, a kövek is gazdagodunk. Áldást kapunk, és áldássá válhatunk, ha átadjuk magunkat neki. Építőkövek vagyunk: szolgálatot végzünk. Aki részese ennek, az tudja, hogy ez a szolgálat semmi másvaléval nem hasonlítható megtartó erő, örömforrás, perspektíva.

Szerda (június 20.)

Csak egy pillanatig tart haragja, de egész életen át a kegyelme. Este szállást veszt a sírás, reggelre itt az ujjongás. Zsolt 30,6 (1Thessz 5,9; 1Sám 1,1–11; 1Kír 13,11–34) Az ítélet és a kegyelem a legizgalmasabb teológiai fogalmak közé tartozik. Am nem kell ahhoz teológusnak lenni, hogy hittapasztalatunk legyen róluk. Ennek az igének az igazságát személyes életünk számtalan helyzetében megéltük már. Az új szövetség azzal vette kezdetét, hogy Jézus meghirdette Isten kegyelmének korszakát: elközelített hozzátok a mennyek országa. Krisztus mindenkit Isten szeretetébe ölel, Isten gyermekének tekint, és saját példáján keresztül mutatta meg, hogy Isten szeretete sokkal hatalmasabb, mint ítéelő haragja.

Csütörtök (június 21.)

A keresztről szóló beszéd boldonság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Istennek ereje. 1Kor 1,18 (Zsolt 115,2–3; Mt 15,29–39; 1Kír 14,1–20) A kereszt teológiája a paradoxonok teológiája. Milyen trónus a Golgota keresztje? És mégis: Isten ez által az emberi szemmel nézve borzalmas eseményt vitte végbe az emberiség, mindannyiunk megváltását. Azonban ezt a mélyen rejlő, ellenkező látszat alatt húzódó igazságot csak a hit képes átadni, meglátni; a hitetlenség számára ez botrány, értelmetlen, cél nélküli boldonság, kudarc. Adjunk hálát azért, hogy Isten megajándékozott bennünket a hit látásával!

Péntek (június 22.)

Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mt 6,10 (2Sám 15,26; Lk 23,39–43; 1Kír 16,29–17,6) A jót persze könnyű elfogadni és hálával elvenni kezéből. Talán úgy érezzük, jár is nekünk, ha jó napok köszönötenek ránk. De akkor is kérjük és elfogadjuk-e, ha ez vesztéssel, fájdalommal, gyásszal jár? Ha Isten nevelni akar, ha megpróbál, ha nehéz, rögös úton vezet? Igent tudunk-e mondani őszintén és hittel mindenre, ami Istentől jön? Ez hívő életünk egyik legnagyobb leckéje, amelyet folyton tanulnunk kell. „Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál...” (Róm 8,28)

Szombat (június 23.)

Ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Mt 6,13 (Zsolt 141,4; Jer 31,7/8–14; 1Kír 17,7–16) A kísértés Istentől eltávolító útra viszi az embert, ha nem tudja legyőzni, és nem folyamodik harcában isteni segítségért. Maga a kísértés nem jelent egyet az elbukással, hiszen próbatétel is lehet, amely hitünk és állhatatosságunk megerősítését szolgálja. Jézus megkísértetett, és példát adott, mikor győzelmet aratott a kísértő, gonosz erők felett. Tudnunk kell: ebben a kísértésben nem azt kérjük, hogy soha ne éljünk át kísértéseket, hanem azt, hogy Isten óvjon meg bennünket a gonosz erők hatalmától, és a kísértés óráiban engedjük, hogy az ő világossága vezessen bennünket.

■ KÖHÁTI DOROTTYA

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusetlet.hu. • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu. Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu). Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Tördelőszerkesztő: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu). Rovatvezetők: Hafenschner Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafa@lutheran.hu), Kendek K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). Szerkesztőbizottság: Adami Mária, Boda Zsuzsa, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kendek K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendek K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

